

Försäkring för fastighet och fastighetsförvaltning

Allmänt försäkringsvillkor

Gäller från och med 2016-01-01

Här har vi samlat allt som vår försäkring för fastighet och fastighetsförvaltning omfattar. Läs det här försäkringsvillkoret tillsammans med ert försäkringsbrev.

Viktig information

Gjensidiges Fastighetsförsäkring är en pakETFörsäkring som ger ett väl anpassat försäkringskydd för de flesta fastighetsägare. Nedan kan du se vilka delar som ingår i försäkringen och vilka tilläggförsäkringar som är intagna i detta försäkringsvillkor. Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet. De olika avsnittens indelning och numrering har samordnats, vilket innebär att numreringen inte alltid är löpande.

Följande försäkringsmoment ingår alltid

Egendom**Avbrott****Ansvar**

Enskilda skadehändelser finns beskrivna i villkoret och framgår av försäkringsbrevet.

Tilläggsförsäkringar som kan komplettera ert försäkringsskydd utifrån behov:

Allrisk enligt villkorets punkt 5.k (utökning av befintligt försäkringsbelopp)

Rättsskyddsförsäkring

Maskinförsäkring – Byggnad

Merkostnad avseende myndighets krav

Merkostnad avseende byggnad/byggnadsdels kulturella särart

Krisförsäkring

Förmögenhetsbrottsförsäkring

Tjänstereseförsäkring

Anticimex kombinerade skadedjursförsäkring, förmedlas av Gjensidige

Tilläggsförsäkringar ingår endast om de är angivna i försäkringsbrevet.

Villkorspunkter som du bör känna till

Detta försäkringsvillkor innehåller en stor mängd regler och bestämmelser.

Vi har samlat förköps- och efterköpsinformation i kortfattade villkor som bifogas offert/försäkringsbrev.

Kortfattade villkor finns även på www.gjensidige.se

ALLMÄNNA FÖRSÄKRINGSVILLKOR 2016-01-01

Innehåll

	Egendomsförsäkring	4
1.	Vem försäkringen gäller för	4
2.	När försäkringen gäller	4
3.	Var försäkringen gäller	4
4.	Vad som är försäkrat respektive inte försäkrat	5
7.	Försäkringsform, försäkringsbelopp och försäkringsvärde	17
8.	Säkerhetsföreskrifter	19
9.	Åtgärder vid skada	28
10.	Skadevärderings- och skadeersättningsregler	29
	Avbrottsförsäkring	38
1.	Vem försäkringen gäller för	38
2.	När försäkringen gäller	38
3.	Var försäkringen gäller	38
4.	Vad som är försäkrat	38
5.	Vad försäkringen gäller för	39
6.	Vad försäkringen inte gäller för	39
7.	Försäkringsbelopp	40
8.	Säkerhetsföreskrifter	41
9.	Åtgärder vid skada	41
10.	Skadevärderings- och skadeersättningsregler	42
11.	Självrisk	44
	Ansvarsförsäkring	45
1.	Vem försäkringen gäller för	45
2.	När försäkringen gäller	45
3.	Var försäkringen gäller	45
4.	Vad som är försäkrat	45
5.	Vad försäkringen gäller för	46
6.	Vad försäkringen inte gäller för	48
7.	Försäkringsbelopp	51
8.	Säkerhetskrav	52
9.	Åtgärder vid skada	52
10.	Skadeersättningsregler	54
11.	Självrisk	54
	Definitioner	56
	Vart du vänder dig om du inte är nöjd	64

Egendomsförsäkring

1. Vem försäkringen gäller för

De försäkrade är

- försäkringstagaren
- annan än försäkringstagaren om denne är namngiven i försäkringsbrevet
- annan ägare av försäkrad egendom enligt 4.1 om försäkringstagaren är ersättningskyldig för eller i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra egendomen
- försäkringstagarens arbetstagare och kunder för försäkrad egendom enligt 4.1.1–2.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under försäkringstiden om Gjensidiges ansvar föreligger enligt försäkringsvillkor GJAA 800 Allmänna avtalsbestämmelser.

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom Norden.

3.1 På försäkringsställe

Försäkringen gäller inom försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet. Försäkringen gäller dessutom i försäkringstagarens kontor för fastighetsförvaltning även om kontoret är beläget på annan plats än försäkringsställe.

3.2 På annan plats

Försäkringen gäller vid varje skada på annan plats upp till sammanlagt 500 000 kr för maskinerier, kunders egendom och lagrad information. Värdet av sådan egendom ska ingå i försäkringsbeloppet för respektive egendom.

För egendom som förvaras på annan plats gäller försäkringen under en sammanhängande tid om högst 12 månader.

Försäkringen gäller inte för egendom som

- försäkringstagaren yrkesmässigt hyr ut eller leasar ut
- förvaras på eller i anslutning till arbetsområde för entreprenadverksamhet
- är stöldbegärlig egendom till den del skadebeloppet vid inbrottsskada överstiger 25 000 kr
- är under förflyttning.

3.3 Under förflyttning utanför försäkringsställe

För egendom som är under förflyttning gäller

- 5.D Rån och överfall
- 5.F Transport.

4. Vad som är försäkrat respektive inte försäkrat

Försäkringen gäller för det lagliga intresse som består i att värdet av försäkrad egendom inte minskar eller går förlorat.

4.1 Vad som är försäkrat

- Egendom som ägs av försäkringstagaren eller av annan än försäkringstagaren som är namngiven i försäkringsbrevet, om egendomen anges i försäkringsbrevet med objekttyp och i förekommande fall försäkringsbelopp.
- Egendom som ägs av annan än försäkringstagaren – utom egendom som tillhör arbetstagare eller kunder – som är byggnad och maskinerier och som försäkringstagaren – är ersättningskyldig för, eller – i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra.

Värdet av sådan egendom ska ingå i försäkringsbeloppet för respektive egendom.

Försäkringen omfattar vid varje skada även nedanstående egendom. Har högre försäkringsbelopp avtalats, vilket i så fall anges i försäkringsbrevet, gäller det försäkringsbelopp som finns angivet i försäkringsbrevet.

4.1.1 Arbetstagares egendom

Ersättning betalas upp till 10 000 kr för varje arbetstagare, dock inte pengar och värdehandlingar.

4.1.2 Kunders egendom

Ersättning betalas upp till 100 000 kr totalt för samtliga kunder, dock inte pengar och värdehandlingar.

4.1.3 Låsändringar

- Ersättning betalas vid inbrott enligt 5.C.1.4 upp till
  - 500 000 kr om nyckel förvaras i värdevalv, värdeskåp, deponeringskåp, servicebox, kassaskåp eller säkerhetsskåp enligt svensk standard eller i värdeskåp enligt europeisk standard LPS 1183
  - 100 000 kr om nyckel förvaras på annat sätt
- vid rån och överfall enligt 5.D.1 upp till 500 000 kr.

4.1.4 Lagrad information

Ersättning betalas upp till 100 000 kr.

4.1.5 Pengar och värdehandlingar

Ersättning betalas upp till totalt

- 50 000 kr vid förvaring i värdevalv, värdeskåp, deponeringskåp, servicebox, kontantautomat, kassaskåp eller säkerhetsskåp enligt svensk standard eller i värdeskåp enligt europeisk standard LPS 1183
- 5 000 kr vid förvaring på annat sätt
- 200 000 kr vid rån och överfall.

4.1.6 Hyrd försäkringslokal

Ersättning betalas upp till 50 000 kr enligt 5.H.1.1.

4.1.7 Till byggnad hörande anläggningar och system – utanför byggnad och inom fastigheten – för

- vatten, värme och avlopp
- ventilation, luftkonditionering, gas och el
- data-, tele- och TV-kommunikation

4.1.8 Trädgård och tomtmark

Ersättning betalas upp till 200 000 kr.

4.1.9 Byggnad om högst 30 m²

På försäkringsställe utan särskild beloppsbegränsning.

4.1.10 Maskinerier

Ersättning betalas upp till 80 000 kr gånger antalet i försäkringsbrevet angivna byggnader. Om annat försäkringsbelopp anges i försäkringsbrevet gäller det angivna försäkringsbeloppet.

4.2 Vad som inte är försäkrat

Följande egendom omfattas endast om det anges i försäkringsbrevet.

- motorfordon, traktorer, motorredskap, terrängmotorfordon, släp- och efterfordon samt fast monterad utrustning på eller i dessa fordon. Undantaget avser inte motordrivna fordon som är avsedda att föras av gående
- luftfartyg, skepp, båtar och pontoner samt fast monterad utrustning på eller i dessa
- spårbundna fordon och fast monterad utrustning på eller i dessa fordon
- sådana delar av maskinfundament, byggnadsgrund eller grundmur, som ligger lägre än såväl lägsta källargolv som angränsande jord- och vattenyta
- produktiv skog och skogsmark
- värmekulvert (kan tilläggförsäkras genom särskilt avtal)

4.3 Vad försäkringen inte gäller för

4.3.1 Program och datainformation

Ersättning betalas inte för skada som består i eller är en följd av förlust, förändring eller försvårad åtkomst av programvara eller datainformation.

Försäkringen gäller dock om försäkringstagaren kan visa att kostnaden eller förlusten är en direkt följd av ersättningsbar fysisk skada på annan egendom.

4.3.2 Leverantörsåtagande

Är leverantör, entreprenör eller annan enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar Gjensidige inte kostnaden härför. Undantaget tillämpas inte om leverantör, entreprenör eller annan inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

5.a Brand, elfenomen, blixtnedslag

Med skada under detta avsnitt avses även förlust av egendomen.

5.a Brand

Observera även säkerhetsföreskrifterna i 8.4 (Brand).

5.a.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för fysisk skada genom

- brand, varmed avses eld som kommer lös
- elfenomen – på elektrisk utrustning med spänning om högst 400 V och datainformation – som är plötsligt och oförutsett, t.ex. kortslutning, överslag, ljusbåge eller överspänning, och som inträffar inom försäkringsställe
- explosion
- luftfartyg som störtar eller föremål som faller ned från luftfartyg
- frätande gas som strömmar ut plötsligt och oförutsett när utströmningen orsakas av en identifierbar händelse
- sotutströmning som är plötslig och oförutsedd samt uppstår i samband med eldning från eldstad.
- blixtnedslag. Vid skada på enbart elektrisk utrustning betalas endast ersättning om den försäkrade kan precisera skadetillfället och styrka att skadan orsakats av blixtnedslag

6.a Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.a.1 Ersättning betalas inte för skada genom

- elfenomen på annan egendom än elektrisk utrustning och datainformation
- sprängningsarbete.

11.a Självrisk

11.a.1 Grundsälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.b Naturskada och dammgennombrott

5.b.1 Vad försäkringen gäller för

5.b.1.1 Storm, hagel och snölast på tak

Försäkringen gäller för fysisk skada på byggnad, på denna fast monterad egendom samt egendom i byggnad genom

- storm, varmed avses vind med en hastighet om minst 21 meter per sekund,
- hagel eller
- snölast på tak som uppkommer i direkt samband med extrem nederbördsmängd eller andra extrema väderleksförhållanden under förutsättning att det på grund av väderleksförhållandena inte varit möjligt att undanröja snötrycket och att tidigare snöbelastning på taket inte påverkat skadan

Med skada genom storm, hagel eller snölast avses att egendomen har skadats av

- vindkraften,
- föremål som vindkraften blåst omkull, ryckt loss eller brutit sönder,
- hagel,
- tyngden av snö eller
- nederbörd eller kyla som står i direkt samband med och är en oundviklig följd av en ersättningsbar

5.b.1.2 Översvämning

Försäkringen gäller för fysisk skada genom översvämning orsakad av skyfall (minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn), snösmältning, stigande hav, sjö eller

- från markytan strömmar direkt in i byggnad genom dörr, ventil eller annan sådan öppning (alltså inte genom grund eller liknande) och
- inomhus tränger upp ur avloppslednings öppning eller anordning ansluten till den, t.ex. handfat, toalettstol eller golvbrunn

5.b.1.3 Markrörelser, lavin och dammgenombrott

Försäkringen gäller för fysisk skada genom

- markrörelser (jordmassor, klippblock eller stenar som plötsligt och oförutsett kommer i rörelse och avsevärt ändrar läge) samt jordskalv med minst styrka 4 enligt Richterskalan,
- lavin eller
- genombrott av dammbyggnad avsedd för vattenverk och branddamm.

6.b.2 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800,6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.b.2.1 Storm, hagel och snölast på tak

Försäkringen gäller inte för skada.

- på byggnad, på denna fast monterad egendom och egendom förvarad i byggnad, om skadans uppkomst eller omfattning beror på felaktigt byggnadsarbete, felaktig byggkonstruktion, ingrepp i bärande byggkonstruktion, eftersatt underhåll, åldersförändring, angrepp av skadedjur, husbock, hästmyror, övriga träskadeinsekter samt svamp eller röta,
- på byggnad som inte omsluts av hela och täta golv, väggar och tak samt egendom som förvaras i sådan byggnad
- på revetering, puts eller skorstensbeklädning, om inte skadan orsakats av föremål som stormen blåst omkull, ryckt loss eller brutit sönder,
- på båthus, badhytt, kallbadhus, sjöbod och i dessa förvarad egendom samt brygga till sådan byggnad,
- på mur, staket, vindskydd och plank,
- på plasthall, tält och växthus samt i dessa förvarad egendom, om inget annat anges i försäkringsbrevet,
- genom översvämning, sjöhävning och isskrivning,
- genom snölast och hagel på skärmtak, soljalusier och markis samt
- genom smältande snö eller hagel.

6.b.2.2 Översvämning

Försäkringen gäller inte för skada på båthus, badhytt, kallbadhus, sjöbod och i dessa förvarad egendom samt brygga.

6.b.2.3 Markrörelser, lavin och dammgenombrott

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas av

- enbart sättning i mark eller grund,
- gruvdrift,
- byggnads- och anläggningsarbeten t.ex. sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, uppläggning av jord eller stenmassor
- eller består i ytliga sprickbildningar i byggnad som inte påverkar byggnadens funktionsduglighet,
- vatten- eller vågerosion eller
- genombrott av dammbyggnad avsedd för magasinering av vatten för kraftverk. Detta gäller även om genombrott orsakats av jordskalv.

6.b.3 Särskilda ersättningsbegränsningar

6.b.3.1 Genombrott av dammbyggnad, markrörelser och lavin

Ersättning betalas vid varje skada upp till försäkringsbeloppet, dock högst

- 3 000 000 kr vid skada på byggnad
- 3 000 000 kr vid skada på lös egendom

inom varje försäkringsställe.

6.b.3.2 Översvämning och snölast

Ersättning betalas vid varje skada upp till försäkringsbeloppet, dock högst

- 4 000 000 kr vid skada på hus och lös egendom i hus inom varje försäkringsställe. Avtal kan träffas om högre försäkringsbelopp, vilket då anges i försäkringsbrevet.

11.b Självrisk

11.b.1 Grundsälvrisk

Vid varje skada – utom skada enligt 11.B.2 – avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

Vid flera skador som inträffar samtidigt tillämpas en självrisk för varje försäkringsställe.

11.b.2 Förhöjd grundsjälvrisk

Vid varje skada som orsakas av

- översvämning
- genombrott av dammbyggnad, markrörelser och lavin

avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 50 % av prisbasbeloppet.

Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet. Vid flera skador som inträffar samtidigt tillämpas en självrisk för varje försäkringsställe.

5.c Inbrott

Observera även säkerhetsföreskrifterna i 8.5 (Inbrott).

5.c.1 Vad försäkringen gäller för

5.c.1.1 Stöld och skadegörelse i försäkringslokal

Ersättning betalas för skada genom stöld och skadegörelse som begås av någon som olovligen

- med våld bryter sig in i eller med dyrk tar sig in i försäkringslokal
- med våld bryter sig ut ur försäkringslokal. Detta gäller om stölden och skadegörelsen begås av någon som olovligen dröjt sig kvar i försäkringslokal
- tar sig in i försäkringslokal med för låset avsedd nyckel som stulits vid inbrott i
  - lokal på annan plats som uppfyller samma krav på inbrottskydd som gäller för det försäkringsställe där stölden eller skadegörelsen sker, eller
  - bostad på annan plats än försäkringsställe, eller
  - bostad på försäkringsställe då den som haft hand om nyckeln vistas där.

5.c.1.2 Stöld utifrån genom fönster

Ersättning betalas för skada genom stöld och skadegörelse som begås av någon som utifrån stjälar egendom genom krossat eller uppbrutet fönster utan att ta sig in i försäkringslokal.

5.c.1.3 Stöld och skadegörelse i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Ersättning betalas för skada genom stöld och skadegörelse ur

- värdevalv, värdeskåp, deponeringsskåp, servicebox, kontantautomat, kassaskåp, säkerhetskåp eller stöld-skyddsskåp enligt svensk standard
- värdeskåp enligt europeisk standard LPS 1183
- dokumentskåp och särskilt rum i försäkringslokal som uppfyller skyddsklass 3 (om det anges i försäkringsbrevet) om någon tagit sig in i eller dröjt sig kvar i försäkringslokal på ett sådant sätt som beskrivs i 5.C.1.1 och förvaringsutrymmet eller värdeförvaringsenheten
- forceras genom uppbrytning, sprängning eller annat våld
- bortförs
- öppnas med nyckel som stulits genom inbrott i
  - lokal på annan plats som uppfyller samma krav på inbrottsskydd som gäller för det försäkringsställe där stölden eller skadegörelsen sker, eller
  - bostad på annan plats än försäkringsställe, eller
  - bostad på försäkringsställe då den som haft hand om nyckeln vistas där.

5.c.1.4 Låsändringar

Om nyckel som förvaras hos försäkringstagaren, dennes arbetstagare eller ombud stjäls genom inbrott i

- försäkringslokal som uppfyller kravet på inbrottsskydd enligt försäkringsbrevet, eller
- annan lokal än försäkringslokal som uppfyller skyddsklass 1 enligt 8.5.2.1, eller
- bostad som uppfyller kravet på inbrottsskydd enligt 8.5.1.2 betalas kostnad för låsändringar i dörr, port och fönster i omslutningsyta till försäkringslokal på försäkringsställe (se även 4.1.3 Låsändringar).

6.c Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.c.2 Låsändringar

Ersättning betalas inte för kostnad för låsändringar i flerfamiljshus till gemensamma utrymmen såsom vind, källare, garage, tvättstuga, trappuppgång, hiss, pannrum och övriga serviceutrymmen i fastigheten.

11.c Självrisk

11.c.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.d Rån och överfall

Observera säkerhetsföreskrifterna i 8.6 (Rån och överfall).

5.d.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för

- egendomsskada genom rån eller överfall riktat mot försäkringstagaren eller dennes arbetstagare
- kostnad för låsändringar i dörr, port och fönster i omslutningsyta till försäkringslokal på försäkringsställe, om nyckel tillgrips genom rån riktat mot försäkringstagaren, dennes arbetstagare eller ombud.

6.d Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.d.1 Ersättning betalas inte för

- pengar och värdehandlingar om
  - den eller de som utsätts för rån eller överfall inte fyllt 18 år
  - egendomen utan samband med transport förvaras utanför försäkringsställe. Med transport avses att egendomen utan uppehåll transporteras till eller från försäkringsställe
- skada om den eller de som utsätts för rån eller överfall medverkat till skadan
- kostnad för låsändringar till gemensamma utrymmen i flerfamiljshus såsom vind, källare, garage, tvättstuga, trappuppgång, hiss, pannrum och övriga serviceutrymmen i fastigheten.

6.d.2 Särskild ersättningsbegränsning

6.d.2.2 Låsändringar

Ersättning för kostnad för låsändringar betalas upp till 120 000 kr.

11.d Självrisk

11.d.1 Grundsälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.e Vatten

5.e.1 Vad försäkringen gäller för

5.e.1.1 Oförutsedd utströmning

Ersättning betalas för fysisk skada till följd av oförutsedd utströmning av

- vatten från ledningssystem för vatten, värme och avlopp med därtill anslutna anordningar samt från vattensäng och akvarium
- vatten från badrum, duschrum eller annat våtutrymme som har golvbrunn eller andra utrymmen t.ex. fläktrum med krav på tätskikt och som är byggt enligt de myndighetsföreskrifter och branschregler samt branschens råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället.
- olja, vattenånga eller annan vätska från ledningssystem för lokaluppvärmning med därtill anslutna anordningar
- kylmedel eller vätska från kyl- eller frysanläggning vid strömavbrott eller fel på anläggningen.

5.e.1.2 Lokaliserings- och friläggningskostnad

Vid ersättningsbar skada på byggnad till följd av oförutsedd utströmning från ledningssystem ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom byggnad för att möjliggöra reparation av det fel som orsakar skadan samt kostnad för återställande efter sådan reparation.

6.e Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.e.1 Ersättning betalas inte för

- kostnad för reparation av det fel som orsakar skadan eller för skada på det ledningssystem varifrån utströmningen sker
- kostnad för utbyte av den bristfälliga golv- eller väggbeklädnaden med tillhörande tätskikt i våtutrymme genom vilket läckaget uppstår
- skada genom utströmning från dräneringssystem, dagvattenledning, takränna och utvändigt stuprör, samt sådant invändigt ledningssystem för regn- och smältvatten som inte uppfyller de krav som ställs på avloppsledning enligt Boverkets regler
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag tränger upp ur avloppsledning eller därtill anslutna anordningar, t.ex. handfat, toalettstol eller golvbrunn
- förlust av utströmmande vätska eller kylmedel

11.e Självrisk

11.e.1 Grundsälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, lokalisering och friläggning av läckagestället samt röjning och räddning en grundsälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

11.e.2 Tilläggsälvrisk

Vid varje skada tillämpas en tilläggsälvrisk som är 50 % av prisbasbeloppet utöver grundsälvriskens vid skada på byggnad som orsakas av läckage

- från ledningssystem eller anslutna anordningar
  - som är äldre än 20 år. Tilläggsälvrisk tillämpas dock inte om orsaken till läckaget inte har samband med ledningssystemets ålder, t.ex. oförutsett stopp i avlopp, skada på ledningssystem genom yttre åverkan eller om vattenkran inte stängts av.
  - i byggnad som står oanvänd (saknar hyresgäst eller verksamhet i byggnaden)
  - om utströmningen är en följd av frysning
- genom bristfällig golv- eller väggbeklädnad med tillhörande tätskikt i våtutrymme, t.ex. vid anslutning mot golvbrunn eller genomföring av rörledning.

5.f Transport

Observera även säkerhetsföreskrifterna i 8.7 (Transport).

5.f.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för oförutsedd fysisk skada på maskinerier, kunders egendom och lagrad information som är under transport till eller från försäkringsställe med försäkringstagarens egna, leasade, hyrda, lånade eller arbetstagares fordon.

6.f Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, kap. 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.f.1 Ersättning betalas inte för skada

- vid yrkesmässig transportverksamhet
- genom rån och överfall
- på egendom och material under transport till eller från arbetsområde för entreprenadverksamhet
- på egendom som normalt finns i fordonet, t.ex. utrustning och verktyg i servicebil
- genom temperaturpåverkan

- vid stöld av och skadegörelse på
  - stöldbegärlig egendom
  - annan egendom såvida stölden och skadegörelsen sker i låst fordon vid kortare uppehåll, t.ex. i samband med måltid, i- och urlastning eller liknande.

För maskinerier som är datorer, kameror, kameratillbehör och mobiltelefoner gäller dessutom att egendomen ska förvaras i insynsskyddat utrymme.

6.f.2 Särskild ersättningsbegränsning

Ersättning betalas upp till 100 000 kr.

11.f Självrisk

11.f.1 Grundsälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.g Glas- och skyltskada

5.g.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för skada genom bräck eller sönderslagning inom försäkringsställe av

- glas i fönster och dörr i byggnad
- glas i fönster och dörr i hyrd försäkringslokal om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skadan
- glas i inredning
- skylt.

Vid ersättningsbar glas- och skyltskada betalas även skada på

- egendom i försäkringslokal som är en direkt följd av glasskadan samt återställande av skyltning
- målning, plastfilm, etsning, blästring och larmkomponent på glaset.

Med glas jämställs plastmaterial såsom polykarbonat, akryl eller liknande som används i stället för glas.

Ersättning betalas även för skada genom inristning av sådan art att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset eller skylten.

6.g Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.g.1 Ersättning betalas inte för skada

- på växthus och plasthall samt i dessa befintlig egendom
- genom sprängningsarbete.

6.g.2 Särskilda ersättningsbegränsningar

Ersättning betalas vid varje skada enligt följande.

- Glas i dörr och fönster
  - ingen beloppsbegränsning.
- Glas i inredning och skylt
  - upp till försäkringsbeloppet för maskinerier respektive byggnad.

11.g Självrisk

11.g.1 Grundsälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.h Skadegörelse och stöld

Observera även säkerhetsföreskrifterna i 8.8 (Skadegörelse).

5.h.1 Skadegörelse

5.h.1.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för skada genom att någon olovligen begår skadegörelse på

- byggnad och sådan egendom som enligt lag hör till byggnad
- lös egendom som den försäkrade håller under uppsikt
- maskinerier som är
  - fast monterade luftkonditioneringsaggregat, värmepump, skylt, markis, belysningsarmatur och antenn i anslutning till hyrd försäkringslokal
  - container som förvaras utomhus
- hyrd försäkringslokal om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skadan.

6.h Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.h.1 Ersättning betalas inte för skada

- som orsakas genom klotter eller graffiti
- på växthus och plasthall samt i dessa befintlig egendom
- på trädgård och tomtmark.

6.h.2 Särskild ersättningsbegränsning

Ersättning betalas vid varje skada upp till 50 000 kr vid skadegörelse på hyrd försäkringslokal.

5.h.2 Stöld

5.h.2.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för skada genom att någon olovligen tillgriper

- byggnadsdel
- maskinerier som är
  - fast monterade luftkonditioneringsaggregat, värmepump, skylt, markis, belysningsarmatur och antenn i anslutning till hyrd försäkringslokal
  - container som förvaras utomhus.

11.h Självrisk

11.h.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, rövning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.k Allrisk

5.k.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för plötslig och oförutsedd fysisk skada på egendom som orsakas av annan skadehändelse än sådan som anges i

- 5.A Brand
- 5.B Naturskada och dammggenombrott
- 5.C Inbrott
- 5.D Rån och överfall
- 5.E Vatten
- 5.F Transport
- 5.G Glas- och skyltskada
- 5.H Skadegörelse och stöld
- 5.M Vätskeskada.
- Tilläggförsäkring Maskinförsäkring – byggnad (separat villkor).
- Tilläggförsäkring Maskinförsäkring – maskinerier och datainformation och enskild maskin (separat villkor).
- Tilläggförsäkring värmekulvert (separat villkor).

6.k Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.k.1 Ersättning betalas inte för skada genom

- förmögenhetsbrott, t.ex. tillgreppsbrott, bedrägeri eller förskingring
- att egendom kvarglöms, tappas bort eller förläggs
- maskinellt lyft av egendom som tillhör annan ägare än försäkringstagaren.

6.k.2 Ersättning betalas inte för skada som orsakas av

- vind
- biologisk inverkan, t.ex. svamp, röta och mögel samt skadedjur, husbock, hästmyror och andra träskadeinsekter
- eller består i sättning i mark eller grundkonstruktion oberoende av orsaken till dessa skadehändelser
- trafik med motordrivna fordon för vilket trafikskadelagen (TSL) gäller respektive motsvarande lagstiftning i andra länder och där trafikskadeersättning betalas eller hade kunnat betalas
- eller består i uttrinnande smälta.

6.k.3 Undantagna skadetyper

Ersättning betalas inte för

- skada till den del som skadan består i
  - kontamination, förorening, förändring av form, konsistens, struktur, yta, färg eller lukt
  - förgasning och förångning

–förlitning, förbrukning, sprickbildning, utmattning, korrosion (t.ex. rost eller frätning), kavitation, beläggning eller avsättning, såvida inte skadan uppkommer på grund av en extraordinär händelse. Med en extraordinär händelse avses en plötslig och oförutsedd händelse som ligger utom ramen för de risker som normalt är förbundna med användningen av den egendom som skadas

- skada som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- svinn eller annan förlust som endast kan konstateras vid inventering
- skada på byggnads- eller montagearbeten eller skada som orsakas av sådana arbeten. Undantaget tillämpas inte om skadan uppkommer i samband med att försäkringstagaren med egen personal på försäkringsställe utför löpande underhållsarbete eller montage- och montagearbeten på försäkrad egendom
- skada vars uppkomst eller omfattning påverkas av ingrepp i bärande konstruktion eller försummat underhåll
- förlust av vätska.

6.k.4 Undantagen egendom

Utöver vad som framgår av 4.2 (Vad som inte är försäkrat) omfattar försäkringen inte följande egendom:

- förbrukningsmaterial om skadan har samband med materialets användning och förbrukning. Med förbrukningsmaterial avses t.ex. drivmedel, smörjmedel, linor, packningar, remmar och transportband
- utbytbara verktyg t.ex. formar, knivar, krossverktyg, press- och stansverktyg samt slagor
- lös egendom som förvaras utomhus eller i byggnad utan hela och täta golv, väggar och tak om egendomen inte är avsedd för utomhusbruk
- fundament, murverk, inmurning och infodring
- induktionsspole för omrörning eller uppvärmning av smälta och därtill hörande kabelutrustning
- levande djur
- kranar och pålningmaskiner om inget annat anges i försäkringsbrevet
- egendom som är under transport
- växthus, plasthall och tält samt i dessa befintlig egendom
- trädgård och tomtmark
- värmekulvert

6.k.5 Särskild ersättningsbegränsning

Ersättning betalas vid varje skada upp till försäkringsbeloppet, dock högst 400 000 kr inom varje försäkringsställe. Avtal kan träffas om högre försäkringsbelopp, då anges det totala försäkringsbeloppet i försäkringsbrevet.

11.k Självrisk

11.k.1 Grundsälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är

- 2 prisbasbelopp vid skada till följd av trafik med motordrivet fordon
- 50 % av prisbasbeloppet i övriga skadefall.

Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.m Vätskeskada

5.m.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för skada på

- vätska i cistern med tillhörande rörledning genom oförutsedd utströmning
- den försäkrades och annan tillhörig egendom – vartill även räknas mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde – genom oförutsedd utströmning av vätska från cistern med tillhörande rörledning.

6.m Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.m.1 Stöld eller svinn

Ersättning betalas inte för skada genom stöld eller svinn.

6.m.2 Särskild ersättningsbegränsning

Ersättning betalas upp till 400 000 kr vid varje skada. Om högre försäkringsbelopp avtalats framgår det totala försäkringsbeloppet i försäkringsbrevet.

11.m Självrisk

11.m.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

7. Försäkringsform, försäkringsbelopp och försäkringsvärde

7.1 Försäkringsform och försäkringsbelopp

7.1.1 Fullvärde

Fullvärdesförsäkring tillämpas för byggnad om detta anges i försäkringsbrevet. Försäkringen är beloppslös. Till grund för fullvärdet ligger ett kalkylbelopp för byggnad, vilket fastställs enligt av Gjensidige tillämpad värderingsmetod.

7.1.2 Helvärde

Helvärdesförsäkring tillämpas för byggnad om detta anges i försäkringsbrevet. Med helvärde avses att försäkringsbeloppet under hela försäkringstiden ska motsvara försäkringsvärdet, vilket är värdet av försäkrad egendom enligt 7.2 (Försäkringsvärde). Försäkringstagaren ansvarar för val av försäkringsbelopp.

7.1.3 Förstarisk

Förstariskförsäkring tillämpas för

- arbetstagares egendom
- byggnad om detta anges i försäkringsbrevet

- kunders egendom
- lagrad information
- maskinerier
- pengar och värdehandlingar
- trädgård och tomtmark.

Med förstarisk avses att försäkringsbeloppet fastställs oberoende av egendomens helvärde eller i procent av helvärdet.

7.2 Försäkringsvärde

7.2.1 Byggnad

Försäkringsvärdet är egendomens återanskaffningsvärde.

7.2.2 Maskinerier

Försäkringsvärdet är egendomens återanskaffningsvärde. Försäkringsvärdet för aktuella modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster är kostnaden för att återställa egendomen. För sådana inaktuella föremål är försäkringsvärdet 25 % av kostnaden för att återställa dessa.

7.2.4 Kunders egendom

Försäkringsvärdet är kostnaden för att återställa egendomen enligt de regler som gäller för respektive objekttyp om egendomen hade tillhört försäkringstagaren.

7.2.5 Lagrad information

Försäkringsvärdet är kostnaden för att återställa informationen.

7.2.6 Pengar och värdehandlingar

Försäkringsvärdet är värdet av pengar och kontantkort samt kostnaden för att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

7.2.7 Trädgård och tomtmark

Försäkringsvärdet är kostnaden för att återställa trädgård och tomtmark. Vid nyplantering av buskar och träd betalas ersättning endast för kostnad för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

7.3 Investerings- och indexändring av försäkringsbelopp

Har byggnadens värde under försäkringsåret ökat genom investering eller indexändring höjs kalkyl- eller försäkringsbeloppen från försäkringsårets början enligt nedan.

Vid skada på byggnad indexeras kalkyl- och försäkringsbeloppet fram till tidpunkten för egendomens återställande.

Om inte annat framgår av försäkringsbrevet är investerings och indexändring begränsat till ett försäkringsbelopp på 40 000 000 kr inom varje försäkringsställe och försäkringsår, dock med nedanstående begränsningar.

7.3.1 Byggnad

7.3.1.1 Fullvärdesförsäkrad byggnad

Värdeökning genom investering ingår upp till 20 % av premiegrundande kalkylvärde vid senaste förfallodag inom varje försäkringsställe.

7.3.1.2 Helvärdesförsäkrad byggnad

Värdeökning genom investering ingår och indexändring upp till sammanlagt 30 % av senast uppgivet försäkringsbelopp inom varje försäkringsställe.

7.3.1.3 Förstariskförsäkrad byggnad

Värdeökning genom indexändring ingår upp till 10 % av senast uppgivet försäkringsbelopp för varje förstariskförsäkrad byggnad inom varje försäkringsställe.

7.3.5 Index

Indexändring av försäkringsbeloppet för byggnad sker automatiskt vid årsförfallodagen och beräknas enligt Faktorprisindex för flerfamiljshus.

7.3.6 Uppgifter för förnyat försäkringsavtal

För beräkning av premien för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren lämna uppgift om

- återanskaffningsvärdet för helvärdesförsäkrad byggnad
- ny-, till- eller ombyggnad eller därmed annan jämförbar förbättring av fullvärdesförsäkrad byggnad.

8. Säkerhetsföreskrifter

8.1 Vad som avses med en säkerhetsföreskrift

Med säkerhetsföreskrift avses en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare som

- anges i detta försäkringsavtal (dvs. i försäkringsbrevet och de allmänna och särskilda försäkringsvillkoren)
- meddelas av tillverkare, leverantör av tjänst eller vara eller av besiktningsman
- föreskrivs i lag eller förordning om
  - brandfarliga varor
  - explosiva varor
  - elektrisk starkströmsanläggning.

8.2 Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna

Den försäkrade svarar gentemot Gjensidige för att säkerhetsföreskrifterna följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
- annan som har att tillse att föreskriften följs.

Om någon som anges i föregående stycke inte följer angivna föreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen. Se 8.10 (Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts).

8.3 Samtliga skadehändelser

8.3.1 Programvara och datainformation

8.3.1.1 Förvaring av programvara och licensbevis

Originalexemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att inte exemplaret och installerade program kan skadas vid samma tillfälle. Detta medför att exemplaret och installerat program ska förvaras i skilda byggnader. Om det finns ett licensbevis till programvara, kan som alternativ istället licensbevis och originalexemplar av programvara förvaras åtskilda enligt föregående stycke.

8.3.1.2 Rutiner för säkerhetskopiering

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation ska framställas dagligen under arbetsdag. Säkerhetskopia ska vara korrekt och funktionsduglig.

8.3.1.3 Förvaring av säkerhetskopior

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation ska förvaras skild från originalet på sådant sätt att original och kopia inte kan skadas eller förloras vid samma skadetillfälle. Detta medför att original och säkerhetskopior ska förvaras i skilda byggnader.

8.4 Brand

8.4.1 Revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning

Elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad i den omfattning som föreskrivs av Gjensidige.

Elektrisk starkströmsanläggning är enligt gällande statliga föreskrifter varje elanläggning för sådan spänning, ström eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom. Revisionsbesiktning ska, enligt överenskommelse mellan försäkringsbolagen, handhas av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd (EN) genom av nämnden auktoriserade besiktningsingenjörer.

Intyg om revisionsbesiktning ska utfärdas av besiktningsingenjören. Försäkringstagaren ska på begäran uppvisa intyget för Gjensidige. Vid revisionsbesiktning påtalade fel och brister ska rättas till av behörig person inom två månader efter besiktningen.

Den första revisionsbesiktningen ska göras inom ett år efter det att elanläggningen blivit besiktningspliktig. Därefter ska revisionsbesiktning normalt ske vart tredje kalenderår med högst 36 månader mellan besiktningarna. Annan besiktningsfrekvens än tre år kan gälla eller föreskrivas av Gjensidige.

8.4.2 Brandsläckning och brandlarm

Brandsläckningsredskap och brandlarm ska finnas i den utsträckning som anges av Räddningstjänsten eller Gjensidige.

8.4.3 Branddörr och annan sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd eller vara uppställd med anordning som stänger dörren, brandluckan eller sektioneringen vid rökutveckling.

Genomföringar och andra öppningar i brandsektionering ska vara tätade med typgodkända brandtätningmetoder.

8.4.4 Brännbart material som förvaras utomhus

På annan tid än under normal arbetstid ska inte emballage, avfall eller annat brännbart material förvaras vid lastkaj, under skärmtak eller på annan plats utomhus närmare än 6 m från byggnad.

För bostadshus gäller att emballage, avfall eller annat brännbart material inte får förvaras inom 6 m från byggnad eller skärmtak.

8.4.5 Batteriladdning

Vid laddning av batteri för drivning av fordon ska Arbetsmiljöverkets föreskrifter angående blybatterier AFS 1988:4 och Svensk standard SS-EN 502272-3 C 1 följas.

8.4.6 Tobaksrökning

Tobaksrökning får endast ske på av försäkringstagaren särskild anvisad plats.

8.4.7 Motordrivet fordon som tillfälligt repareras i försäkringslokal

Arbete på motordrivet fordon med svetsning, skärning, lödning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning får inte förekomma i försäkringslokal som inte är avsedd för sådant ändamål.

8.4.8 Heta arbeten

Tillfällig arbetsplats

Säkerhetsföreskrifterna för heta arbeten gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Säkerhetsregler för heta arbeten

Tillståndsansvarig

Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (t.ex. ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör) ska skriftligen utse en tillståndsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga, får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige

- utfärdar tillstånd för arbetena på Svenska Brandskyddsföreningens (SBF) blankett "Tillstånd/Kontrollista för heta arbeten" eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifyllt
- under arbetenas utförande förvissas sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgett detta. Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

Nr 1 – Behörighet

Den som ska utföra brandfarliga heta arbeten ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Behörighetsutbildning ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten. Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

Nr 2 – Brandvakt

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen – även under arbetsrast – under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid – minst en timme – eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i blanketten "Tillstånd/Kontrollista för heta arbeten". Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört. Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

Nr 3 – Brandfarlig vara

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara ska tillstånd inhämtas av Räddningstjänsten.

Nr 4 – Städning och vattning

Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

Nr 5 – Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort, skyddas genom överläggning eller avskärmas.

Nr 6 – Dolda brännbara byggnadsdelar

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, samt vid konstaterad brandfara, skyddas och göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Nr 7 – Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Nr 8 – Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Härmed avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg).

vid takläggning krävs:

Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg) samt brytverktyg, t.ex. pikyxa, och handstrålkastare. När förutsättning för släckning med vatten saknas, t.ex. vid risk för frysning eller vid lågt vattentryck, ska utrustningen kompletteras med ytterligare en certifierad handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg).

Nr 9 – Svetsutrustning

Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

Nr 10 – Larmning

Räddningstjänsten ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll. Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

Nr 11 – Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Nr 12 – Torkning av underlag och applicering av tätskikt

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300° C.

Nr 13 – Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBF:s "Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger".

8.5 Inbrott**8.5.1 Krav på mekaniskt inbrottsskydd****8.5.1.1 På försäkringsställe**

Vid förvaring på försäkringsställe gäller krav på lägst skyddsklass 1 om inte högre skyddsklass eller andra säkerhetsföreskrifter anges i försäkringsbrevet eller skriftligen meddelats försäkringstagaren.

8.5.1.2 I Försäkringstagarens, dennes arbetstagares eller ombuds bostad

Vid förvaring i försäkringstagarens, dennes arbetstagares eller ombuds bostad – som inte anges som försäkringsställe i försäkringsbrevet – gäller krav på att ytterdörr är låst och öppningsbara fönster är stängda och inifrån reglade.

8.5.1.3 På annan plats

Vid förvaring på annan plats gäller krav på skyddsklass 1.

8.5.2 Skyddsklasser

Säkerhetsföreskrifterna indelas i tre skyddsklasser, skyddsklass 1, 2 och 3. Av försäkringsbrevet framgår vilken skyddsklass som gäller för respektive försäkringsställe. Information om hur skyddet i ska vara utfört återfinns i Svenska Stöldskyddsföreningens norm SSF 200. Sammanfattande information finns även i Gjensidiges informationsfolder Inbrottsskydd Skyddsklass 1, 2 och 3. Foldern återfinns på www.gjensidige.se

(Angivna hänvisningar till standarder och normer avser senaste utgåva.)

8.5.2.1 Skyddsklass 1**Försäkringslokalens omslutningsyta**

Försäkringslokalens omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr och fönster) ska – såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar – i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Väggar, golv och tak

Isolerade ytterväggar av betong, tegel, lättbetong, plywood och stålplåt eller andra väggar med motsvarande styrka är godtagbara. Dimensioner och exempel på utförande framgår av Gjensidiges informationsfolder Inbrottsskydd Skyddsklass 1 eller SSF 200.

För golv och tak godtas utförande som ger ett likvärdigt inbrottsskydd som vägg enligt ovan.

Dörr, port och lucka

Dörr, port och lucka ska uppfylla kraven enligt Svensk eller europeisk standard, alternativt annat utförande med likvärdigt skydd mot inbrott. Godtagbara standarder och klass/motståndsklass samt hur montering och förstärkning av annan dörr, port eller lucka ska ske framgår av i Gjensidiges informationsfolder Inbrottsskydd Skyddsklass 1 eller SSF 200.

Utåtgående dörr, port och lucka ska skyddas mot uppbrytning i bakkanten med bakkantsbeslag.

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst med en "godkänd låsenhet" vilken ska uppfylla kraven i SSF 3522 klass 3 med dörrförstärkningsbehör enligt klass 3. Som godkänd låsning godtas även hänglås enligt SSFN 014 klass 3 för invändig låsning och klass 4 för utvändig låsning med tillhörande hänglåsbeslag.

Hur "godkänd låsenhet" ska monteras och hur låsning av skjutdörr, pardörr, fönsterdörr, taksjutport, och vikport ska utföras framgår av Gjensidiges informationsfolder Inbrottsskydd Skyddsklass 1 eller SSF 200.

Godkänd låsenhet kan även utgöras av elektromekanisk låsenhet, motorlås eller elslutbleck, som uppfyller SSF 3522 klass 3. Ett elektromekaniskt lås ska vara installerat enligt SSF 210.

Dörr till container

Dörr till container ska vara låst med en godkänd låsbom i hänglåsklass 4.

Hantering av nyckel och kodmedia

Dörr, port och lucka anses inte låst om nyckel eller kodmedia lämnats kvar i låset eller kodavläsaren.

Nödutgång

Nödutgång ska vara låst med en "godkänd låsenhet" inklusive elektrisk upplåsningsskontroll kopplad till en för verksamheten väsentlig funktion.

Fönster

Fönster eller övriga glasade partier belägna lägre än 4 meter ovan markplan eller på annat sätt lättåtkomliga ska vara i gott skick, utförda och monterade så att de inte utan svårighet kan demonteras utifrån. Öppningsbart fönster ska vara stängt och invändigt reglat.

Krav på fönsterenhet och glas samt andra godtagbara alternativ framgår av Gjensidiges informationsfolder Inbrottsskydd Skyddsklass 1 eller SSF 200.

Brandventilator

Brandventilator belägen under 4 meter från markplan eller på annat sätt lättåtkomlig ska vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller försedd med inkrypningskydd. För utförande och montering av inkrypningskydd se Gjensidiges informationsfolder Inbrottsskydd Skyddsklass 1 eller SSF 200.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta större än 150 x 300 mm, belägen under 4 meter från markplan eller på annat sätt lättåtkomlig, ska vara försedd med inkrypningskydd. För utförande och montering av inkrypningskydd se Gjensidiges informationsfolder Inbrottsskydd Skyddsklass 1 eller SSF 200.

8.5.4 Hantering av nyckel och kodmedia

8.5.4.1 Nyckel och kodmedia till försäkringslokal

Nyckel och kodmedia till försäkringslokal ska – vid förvaring på försäkringsställe – förvaras i låst skåp eller låda. Skåp och låda anses inte låst om nyckel kvarlämnats i eller i anslutning till låset.

8.5.4.2 Nyckel till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Nyckel till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme får inte förvaras på samma försäkringsställe som förvaringsutrymmet utan ska istället förvaras i

- låst lokal på annan plats som uppfyller samma krav på inbrottsskydd som gäller för det försäkringsställe där stölden eller skadegörelsen sker, eller
- låst bostad på försäkringsställe då den som haft hand om nyckeln vistas där, eller
- låst bostad på annan plats än försäkringsställe.

8.5.4.3 Märkning av nyckel och kodmedia

Nyckel och kodmedia till försäkringslokal samt nyckel till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme får inte vara märkt med namn, adress eller pinkod.

8.5.4.4 Ändring av lås och pinkod

Lås och pinkod till försäkringslokal samt lås till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme ska omedelbart ändras eller bytas om det finns anledning att misstänka att någon obehörig kommit över nyckel, kodmedia eller pinkod.

8.6 Rån och överfall

8.6.1 Hantering av pengar och värdehandlingar inom försäkringslokal på försäkringsställe

Den som hanterar pengar och värdehandlingar inom försäkringslokal på försäkringsställe ska ha fyllt 18 år, såvida inte annan anställd som uppnått samma ålder samtidigt vistas i försäkringslokalen.

8.6.3 Hantering av pengar och värdehandlingar utanför försäkringslokal

Den som transporterar pengar och värdehandlingar utanför försäkringslokal ska ha fyllt 18 år.

8.6.4 Hantering av nyckel och kodmedia

8.6.4.1 Nyckel och kodmedia till försäkringslokal samt nyckel till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Nyckel och kodmedia till försäkringslokal samt nyckel till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme får inte vara märkt med namn, adress eller pinkod.

8.6.4.2 Ändring av lås och pinkod

Lås och pinkod till försäkringslokal samt lås till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme ska omedelbart bytas eller ändras om någon vid rån kommit över nyckel, pinkod eller låskombination.

8.7 Transport

8.7.1 Stöld och skadegörelse av egendom som transporteras i fordon

Egendom ska vid kortare uppehåll, t.ex. i samband med måltid, i- och urlastning eller liknande, förvaras i låst fordon. Öppningsbara fönster ska vara stängda.

För maskinerier som är datorer, kameror, kameratillbehör och mobiltelefoner gäller dessutom att egendomen ska förvaras i insynsskyddat utrymme.

8.7.2 Övriga aktsamhetskrav

Före transportens början ska egendomen emballeras, packas, stuvras eller i övrigt iordningställas på ett för transporten lämpligt sätt.

8.8 Skadegörelse

8.8.1 Skadegörelse på lös egendom

Lös egendom ska hållas under uppsikt för att förhindra eller försvåra skadegörelse. Detta gäller dock inte för utomhus förvarade maskinerier som är

- fast monterade luftkonditioneringsaggregat, värmepump, skylt, markis, belysningsarmatur och antenn i anslutning till hyrd försäkringslokal
- containrar.

8.9 Vatten

8.9.1 Lagring av varor i källarlokal

Varor i källarlokal skall vara uppallade minst 10 cm över golvet.

8.9.2 Dagvattenledningar

Invändigt ledningssystem för regn- och smältvatten ska uppfylla krav som ställs på avloppsledningar enligt Boverkets Byggregler (BBR).

8.9.3 Provning av ledningssystem

Ledningssystem ska innan de tas i bruk provas och godkännas i vedertagen ordning.

8.10 Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Om säkerhetsföreskrift inte följts görs ett avdrag enligt nedan från den ersättning som annars hade betalats. Sådant avdrag görs även från ersättning till annan försäkrad än den som inte följt föreskriften.

Avdraget kan ökas om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

Avdraget kan minskas eller helt tas bort om

- det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts. Ersättning betalas då för den skada som kan antas skulle ha inträffat även om föreskriften följts
- ingen av dem som anges i 8.2 varit försumlig
- särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

8.10.1 Samtliga skadehändelser

8.10.1.1 Programvara och datainformation

Avdrag görs med 100 % om säkerhetsföreskrifterna enligt 8.3 inte följts.

8.10.2 Brand

Avdrag görs med 30 %, dock lägst 20 000 kr och högst 400 000 kr, om säkerhetsföreskrifterna enligt 8.1 och 8.4 inte följts för

- brandfarliga och explosiva varor
- revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning
- brandsläckning och brandlarm
- branddörr och annan sektionering
- brännbart material som förvaras utomhus
- batteriladdning
- tobaksrökning
- motordrivet fordon som tillfälligt repareras i försäkringslokal
- heta arbeten.

8.10.3 Inbrott

Avdrag görs med 100 % om inbrottsskydd enligt 8.5.1 saknas eller inte aktiverats genom t.ex. låsning eller på annat sätt

8.10.3.1 Nyckelhantering – särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Avdrag görs med 100 % om nyckel inte hanterats enligt 8.5.4.2.

8.10.3.2 Hantering av nyckel, kodmedia och pinkod

Avdrag görs med 20 %, dock lägst 20 000 kr och högst 400 000 kr, om säkerhetsföreskrifterna enligt 8.5.4.1 och 8.5.4.3-4 inte följts för

- nyckel och kodmedia till försäkringslokal
- märkning av nyckel och kodmedia
- ändring av lås och pinkod.

8.10.4 Rån och överfall

8.10.4.2 Tillgrepp av pengar och värdehandlingar inom försäkringslokal

Avdrag görs med 100 % om den som utsatts för rån eller överfall inte fyllt 18 år enligt 8.6.1.

8.10.4.3 Tillgrepp av pengar och värdehandlingar som medförs utanför försäkringslokal

Avdrag görs med 100 % om den som utsatts för rån eller överfall inte fyllt 18 år enligt 8.6.3.

8.10.4.4 Hantering av nyckel och kodmedia

Avdrag görs med 20 %, dock lägst 20 000 kr och högst 400 000 kr, om säkerhetsföreskrifterna för hantering av nyckel och kodmedia inte följts enligt 8.6.4.

8.10.5 Transport

Avdrag görs med 100 % vid stöld av och skadegörelse om säkerhetsföreskrifterna enligt 8.7 inte följts.

8.10.6 Skadegörelse på lös egendom

Avdrag görs med 100 % vid skadegörelse på lös egendom som inte hålls under uppsikt enligt 8.8.

8.10.7 Vatten

Avdrag görs med

- 100 % om inte säkerhetsföreskrifterna för provning av ledningssystem och kravet på utförandet av dagvattenledningar inte följs.
- 30 %, dock lägst 20 000 kr och högst 400 000 kr, om säkerhetsföreskrifterna för uppallning av varor inte följts.

8.10.8 Övriga säkerhetsföreskrifter

Avdrag görs med 20 %, dock lägst 20 000 kr och högst 400 000 kr, om övriga säkerhetsföreskrifter inte följts.

9. Åtgärder vid skada

9.1 Räddningsplikt

Den försäkrade och dennes anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad och oskadad egendom
- bevara den rätt Gjensidige kan ha mot den som är ersättningskyldig med anledning av skadan.

9.1.1 Påföljd när räddningsplikt inte fullgörs

Om den försäkrade uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet inte fullgör sin räddningsplikt och detta medför skada för Gjensidige, får Gjensidige göra ett skäligen avdrag på den ersättning som annars skulle ha lämnats.

Detsamma gäller om den försäkrade åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebär en betydande risk för att skada skulle inträffa.

Om den försäkrade efter det att skada inträffat avstått från sin rätt till ersättning från den som är ersättningskyldig med anledning av skadan, begränsas Gjensidiges ersättningskyldighet gentemot den försäkrade i motsvarande mån och redan utgiven försäkringsersättning ska återbetalas till Gjensidige.

9.2 Anmälan om skada m.m.

Den försäkrade ska

- anmäla skada som kan grunda ersättningskrav mot försäkrad till bolaget så snart som möjligt. Om den ersättningsberättigade har försummat att följa bestämmelsen om att anmäla skada och detta har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skulle ha betalats, sättas ned efter vad som är skäligen med hänsyn till omständigheterna. Se även försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, punkt 10.2.3 (Preskription).
- vid stöld, inbrott, rån eller överfall snarast polisanmäla händelsen och skicka anmälan till Gjensidige

- specificera sitt ersättningskrav och på begäran lämna förteckning över försäkrad egendom – skadad och oskadad – med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan
- bistå Gjensidige vid skadeutredningen och på anmodan styrka ersättningskravet, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Gjensidiges ansvarighet och ersättningens storlek.

9.3 Ersättningsanspråk

Anspråk på försäkringsersättning ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast inom ett år från tidpunkten då försäkringsfallet inträffade. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningskyldighet.

9.4 Besiktning av skada

Gjensidige har rätt att låta besiktiga skada samt att, innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för reparation och tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa Gjensidiges anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering.

Underlåter den försäkrade sina skyldigheter enligt föregående stycke är Gjensidiges ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

10. Skadevärderings- och skadeersättningsregler

Observera även skadeersättningsreglerna i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 10 (Skadevärderings- och skadeersättningsregler).

10.1 Skadevärderingsregler

10.1.1 Byggnad

10.1.1.1 Byggnad återställs

Om återställande sker inom två år värderas skadan med utgångspunkt från vad det kostar att utan dröjsmål och med användande av rationella metoder och material återställa byggnad.

Med återställande avses reparation eller återuppförande på samma grund av samma eller lika ändamålsenlig byggnad för samma ändamål. Härmed avses även att anskaffa annan lika ändamålsenlig byggnad för samma ändamål på annan plats inom Sverige.

Från återställandekostnaden görs avdrag för värdeminskning genom ålder och bruk på byggnadsdel enligt reglerna i 10.1.1.6 (Tabell för åldersavdrag).

Återställandekostnaden minskas med den värdeökning som kan uppstå till följd av sådan förhöjd ändamålsenlighet som har annan orsak än ändrad belägenhet.

Återställandet måste ske senast inom två år från skadedagen. Sker det senare på grund av hinder som inte beror på den försäkrade, får tiden två år räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen. Kan utan väsentlig olägenhet återställande ske i samband med normalt underhåll värderas skadan till uppskattad andel av underhållskostnaden.

Om återställande sker på annan plats inom Sverige tillämpas följande regler:

Skadan värderas till kostnaden för återställande enligt vad som i övrigt anges, dock högst till vad det skulle ha kostat att utan dröjsmål återställa byggnaden på den ursprungliga grunden.

Återställandekostnaden enligt föregående stycke reduceras med det belopp varmed marknadsvärdet ökar genom att återställande sker på annan plats.

10.1.1.2 Byggnad återställs inte

Återställs inte den skadade byggnaden värderas skadan till skillnaden mellan byggnadens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

10.1.1.3 Oanvänd byggnad

Byggnad som inte används ersätts med kostnaden för återställandet, dock högst till marknadsvärdet.

10.1.1.4 Byggnad med kulturell särart

Om det anges i försäkringsbrevet omfattar försäkringen den merkostnad som föranleds av att skadad byggnad/byggnadsdel på grund av sin kulturella särart inte kan återställas på ett rationellt sätt beträffande metoder och material.

10.1.1.5 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

Om återställande av byggnad hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift är den försäkrade berättigad till ersättning för restvärdet av kvarvarande delar.

Den försäkrade är skyldig att följa Gjensidiges anvisningar och på Gjensidiges bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnaden inte kan användas.

10.1.1.6 Tabell för åldersavdrag

Åldersavdrag görs på återställandekostnaden för varje byggnadsdel (installationer, ytbeklädnader, tillbehör etc.) enligt tabellen nedan.

En byggnadsdels ålder räknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk eller byttes ut. Åldersavdraget är högst 80 % för varje byggnadsdel. Vid skada på målning, tapetsering samt annan väggbeklädnad eller golvbeläggning räknas målningen etc. i varje rum som en byggnadsdel.

För byggnadsdel vars underhåll varit eftersatt eller som utsatts för onormalt slitage görs särskilt avdrag på återställande- och reparationskostnaden. Detta gäller även för byggnadsdel som inte anges i tabellen för åldersavdrag.

Tabell för åldersavdrag (10.1.1.6)

Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag	Avdrag per påbörjat år därefter
Åldersavdrag görs för både material och arbete		

A. Installationer för el, värme, vatten, avlopp, sanitet, ventilation mm

– rörsystem och vattenradiatorer, sanitetsgods	10 år	5 %
– elinstallation	25 år	5 %
– elvärmeslingor i golv	5 år	8 %
– armaturer, tele, larm, ledningar och utrustning för datauppkoppling samt kabel-TV (även parabol)	5 år	8 %
– murade värmeinstallationer (kakelugn och öppen spis)	20 år	2 %
– övriga värmeinstallationer, t ex värmeväxlare, stålkamin	10 år	5 %
– värmepumpinstallationer, varmvattenberedare som ingår	2 år	10 %

i enhet med värmepump, solfångare, takvärme, kylanläggning		
– ventilationssystem exkl motor och styrning	20 år	5 %
– luft/luftvärmepumpänläggning	2 år	15 %
– sprinklerhuvud	10 år	8 %
– styrskåp och elcentraler	10 år	8 %
– hushållsmaskiner	2 år	10 %
– övriga installationer och annan maskinell utrustning inkl. tvättmaskin, torktumlare, mangel i gemensamhetsanläggning i bostadshus	5 år	8 %
B. Radio- och TV-antenn (även parabol), markis, utrustning för data-, tele- och TV-kommunikation	5 år	10 %
C. Målning, tapetsering och annan väggbeklädnad – dock inte i våtrum	5 år	8 %
D. Köks- och garderobsinredning	20 år	5 %
E. Dörrar, portar och fönster inkl lås och beslag	15 år	5 %
F. Golvbeläggning – dock inte våtrum		
– plast/linoleum/högtryckslaminat	10 år	5 %
– textil	5 år	8 %
– massivt trä, stavparkett och ädelträ	15 år	5 %
– keramik och sten	15 år	5 %
– övrigt material	10 år	5 %
G. Våtrumsbeklädnad inkl. tätskikt		
– golv- och väggmatta	5 år	8 %
– keramiska plattor	10 år	5 %
– övrigt material och utförande samt målning	5 år	10 %
H. Takbeläggning		
– papp, plast och gummi	10 år	8 %
– plåt	20 år	5 %
– övrigt material	25 år	5 %
I. Fasad		
– träpanel, plåt och puts	25 år	5 %
J. Skorsten		
– stål och plåt	25 år	2 %
– annat material	25 år	2 %
K. Hiss		
– korg och fästanordningar	25 år	5 %
L. Övrigt		
– kretskort och elektronik	5 år	10 %
– övrig maskinell utrustning t ex drivning och transmission	5 år	5 %

10.1.2 Maskinerier

10.1.2.1 Maskinerier som återställs

Skadan värderas till kostnaden för att utan dröjsmål återställa föremålet på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material. Med återställande avses reparation eller anskaffande av föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

Om föremålet minskat i värde genom ålder, slitage, omodernitet eller minskad användbarhet på grund av nya produkter och ny teknik med mer än halva återanskaffningsvärdet vid skadefallet värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till marknadsvärdet. Återställande ska ske senast inom två år från skadedagen. Den värdeminskning som föremålet efter reparation möjligen kan anses ha genomgått genom skadan beaktas inte.

Avdrag på grund av ökad avkastningsförmåga

I det fall avkastningsförmågan hos skadat föremål kan ökas genom tilläggsinvestering som bekostas av försäkringstagaren, reduceras skadeersättningen med värdet av den vinstökning som kan beräknas uppkomma. Här avses både nominell kapacitetsökning och produktionskostnadsbesparingar.

I det fall avkastningsförmågan hos skadat föremål ökas på grund av att dess återställande inte kan ske genom inköp av likvärdigt föremål, reduceras skadeersättningen med värdet av den vinst som kan beräknas uppkomma genom den ökade avkastningen.

Utökad avkastningsförmåga ska beaktas under en tid av två år från det att återställandet fullbordades. Enbart vinst som kan beräknas överstiga 1 000 000 kr beaktas.

10.1.2.2 Modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster

Skadan värderas till kostnaden som inom två år läggs ned på att återställa föremålen. Inaktuella föremål värderas högst till 25 % av kostnaden för att återställa samtliga inaktuella föremål.

10.1.2.3 Maskinerier som är datorer

Vid skada på dator värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till skillnaden mellan datorns värde omedelbart före och omedelbart efter skadan. Datorns värde omedelbart före skadan fastställs enligt en schablonmässig värdering enligt vad som framgår av nedanstående tabell. Vid återställande av dator ersätts 100 % av installationskostnaden.

<i>Datorns ålder i månader från den tidpunkt då föremålet togs i bruk som nyttillverkat</i>	<i>Ersättning i procent av inköpspriset</i>
---	---

≤ 6	100
> 6	80
> 12	60
> 18	40
> 36	20
> 54	10

10.1.2.4 Lindningar till elektrisk utrustning samt värmepump och kompressor

Vid skada på

- lindningar – och på grund härav uppkomna skador på plåtar – till elektrisk utrustning
- värmepump och kompressor värderas skadan till kostnaden för återställandet. Från den sammanlagda återställandekostnaden (dvs. kostnad för ut- och inmontering, material, arbete och transport), görs avdrag för värdeminskning enligt nedanstående tabell.

Tabell för åldersavdrag (10.1.2.4)

Föremål	Antal år utan åldersavdrag	Avdrag per påbörjat år därefter
Lindningar till:		
- Tranformator	12 år	3 %
- Generator	12 år	4 %
- Motor	8 år	5 %
Föremål		
- Värmepump och kompressor	3 år	10 %

Avskrivning för värdeminskning är högst 80 %.

Om driftsförhållandena är sådana att värdeminskningen på lindningarna sker i en annan takt än vad som är normalt kan annan bedömning ske.

10.1.2.6 Vissa andra föremål

Vid skada på följande föremål värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till marknadsvärdet.

- Motordrivet fordon och släpfordon samt fast monterad utrustning på eller i dessa fordon
- duk i plasthall och tält.

Avskrivning för värdeminskning är högst 80 %.

10.1.2.7 Maskinerier som inte återställs

Återställs inte skadat föremål värderas skadan till skillnaden mellan föremålets marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

10.1.4 Arbetstagares egendom

Skadan värderas enligt reglerna i Gjensidiges hemförsäkringsvillkor.

10.1.5 Kunders egendom

Skadan värderas efter de regler som gäller för respektive objekttyp om egendomen hade tillhört försäkringstagaren.

10.1.6 Lagrad information

Skadan värderas till skäliga kostnader för att återställa informationen inom två år från skadedagen.

10.1.7 Trädgård och tomtmark

Skadan värderas enligt 10.1.2 (Maskinerier). Vid nyplantering av buskar och träd betalas ersättning endast för kostnad för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

10.1.8 Värdehandlingar

Skadan värderas till de kostnader som inom två år från skadedagen läggs ned för att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

10.1.9 Mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde

Skadan värderas till de kostnader som inom två år läggs ned för att återställa egendomen.

10.2 Skadeersättningsregler

Gjensidige betalar

- skada värderad enligt 10.1 (Skadevärderingsregler), dock högst med försäkringsbeloppet vid helvärdes- och förstariskförsäkring
- röjningskostnad enligt 10.2.1
- räddningskostnad enligt 10.2.2
- dröjsmålsränta enligt 10.2.9

med avdrag för

- självrisk enligt 11
- underförsäkring enligt 10.2.4
- ränta enligt 10.2.9
- påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts enligt 8.9.

10.2.1 Röjningskostnad

Ersättning betalas för kostnad för nödvändig rivning, röjning, borttransport, destruktion och deponering av försäkrad egendom efter sådan skada som omfattas av försäkringen under förutsättning att kostnaden uppkommer inom ett år från skadetillfället.

För byggnad betalas ersättning upp till 20 % av skadebeloppet.

Vid förstariskförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen för röjningskostnad och egendomsskada till försäkringsbeloppet.

Om ersättning för skada betalas enligt

- 5.B Genombrott av dammbyggnad, markrörelser, lavin och översvämning
- 5.F Transport
- 5.K Allrisk
- 5.M Vätskeskada

begränsas den sammanlagda ersättningen för röjningskostnad och egendomsskada till i respektive villkorspunkt angiven högsta ersättning, såvida inte avtal om högre försäkringsbelopp träffats.

10.2.2 Räddningskostnad

Ersättning betalas för den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt 9.1 (Räddningsplikt) om skadan omfattas eller skulle kunna ha omfattats av försäkringen och att kostnaderna med hänsyn till omständigheterna är skäliga.

I samband med sådan egendomsskada som omfattas av försäkringen betalas även ersättning för egendomsskada som uppkommer genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadas, förkommer eller stjäls. Ersättning betalas dock inte om kompensation kan erhållas från annat håll.

Vid förstariskförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och egendomsskada till försäkringsbeloppet.

Om ersättning för skada betalas enligt

- 5.B Genombrott av dammbyggnad, markrörelser, lavin och översvämning
- 5.F Transport
- 5.K Allrisk
- 5.M Vätskeskada

begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och egendomsskada till i respektive villkorspunkt angiven högsta ersättning, såvida inte avtal om högre försäkringsbelopp träffats.

10.2.3 Kostnader som inte ersätts

10.2.3.1 Merkostnader

Ersättning betalas inte för merkostnader som beror på forceringsåtgärder, t.ex. reparation på övertid, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

10.2.3.2 Kostnader för att framställa krav

Ersättning betalas inte för den försäkrades kostnader för att framställa krav till Gjensidige och medverka i Gjensidiges utredning av skadan. Således ersätts inte t.ex. kostnader avseende nedlagd tid för att anmäla skadan till polisen, att inventera skadans omfattning, att delta i möten med hantverkare och representanter för Gjensidige och att återanskaffa skadad egendom.

Ersättning betalas inte heller för den försäkrades kostnad för utomstående experter såsom ekonomer, jurister eller tekniker.

10.2.4 Underförsäkring

10.2.4.1 Fullvärdesförsäkring

Om uppgifterna i värderingsunderlaget för byggnad inte överensstämmer med förhållandena vid skadetillfället och för låg premie betalats föreligger underförsäkring.

Ersättning betalas då endast för så stor del av skadan som svarar mot förhållandet mellan betald premie och den premie som skulle ha betalats.

10.2.4.2 Helvärdesförsäkring

Om försäkringsbeloppet vid skadetillfället understiger försäkringsvärdet föreligger underförsäkring och ersättning betalas endast för så stor del av skadan som försäkringsbeloppet utgör av försäkringsvärdet, dock högst med försäkringsbeloppet.

10.2.4.3 Förstariskförsäkring

Ersättning betalas enligt gällande skadeersättningsregler upp till försäkringsbeloppet utan att underförsäkring åberopas.

Anges i försäkringsbrevet – utöver förstariskbeloppet – även ett försäkringsvärde (helvärde) och detta värde vid skadetillfället är lägre än det verkliga försäkringsvärdet föreligger underförsäkring.

Ersättning betalas då endast med så stor del av skadan som svarar mot förhållandet mellan betald premie och den premie som skulle ha betalats med hänsyn till försäkringsvärdet vid skadetillfället, dock högst med försäkringsbeloppet.

10.2.4.4 Garanti mot underförsäkring

Vid skada på byggnad betalas ersättning upp till försäkringsbeloppet utan tillämpning av bestämmelser om underförsäkring.

Detta gäller under förutsättning att försäkringsbeloppet vid försäkringsårets början för byggnad motsvarar återanskaffningsvärdet.

Om försäkringsbeloppet ändras under försäkringsåret gäller garantin mot underförsäkring från tidpunkten för ändringen. Vid fullvärdesförsäkring av byggnad gäller garantin under förutsättning att uppgifterna i värderingsunderlaget är riktiga.

10.2.4.5 Röjnings- och räddningskostnad vid underförsäkring

Vid underförsäkring betalas röjnings- och räddningskostnader i samma proportion som egen-
domsskadan.

10.2.5 Samtidig allframtidförsäkring

Vid samtidig allframtidförsäkring betalas ersättning för skada värderad enligt skadeersätt-
ningsreglerna minskad med den ersättning som kan erhållas från allframtidförsäkringen.

10.2.6 Inteckningshavare

10.2.6.1 Förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt

För den som har förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om
säkerhetsrätt i försäkringsersättning.

Vid fullvärdesförsäkring av byggnad beräknas värdet enligt av Gjensidige tillämpad värderings-
metod omedelbart före skadetillfället.

10.2.6.2 Företagsinteckning

Om långgivare som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress
hos Gjensidige, har denne, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt
till ersättning för skada genom brand, blixtnedslag eller explosion. Detta gäller oavsett
om ersättningen betalas på grund av brandförsäkringsavtal eller annat tillämpligt
försäkringsavtal.

Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av försäkringsbeloppet för
ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteck-
ningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

Vid fullvärdesförsäkring av byggnad beräknas värdet enligt av Gjensidige tillämpad värderings-
metod omedelbart före skadetillfället.

10.2.7 Skadeersättningsregler i övrigt

Gjensidige har rätt att i stället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egen-
dom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Gjensidige är inte skyldigt att ta hand om skadad egendom men har rätt att efter att ha
lämnat ersättning för den skadade egendomen helt eller delvis överta äganderätten till denna.
Kommer egendom för vilken ersättning betalats till rätta ska egendomen snarast ställas till
Gjensidiges förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål
återbetalar erhållen ersättning.

10.2.8 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt
fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs
eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.
Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och Gjensidige på grund
av detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter
det att Gjensidige fått kännedom om att överklagandet inte medfört ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att Gjensidige fått utredningen eller värderingen.

10.2.9 Ränta

Om skadeersättning betalas senare än vad som anges i 10.2.8 (Tidpunkt för betalning av ersättning), betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Om återställande sker efter det att ersättning betalats för den skadade egendomens marknadsvärde minskas skadeersättningen med den ränta som belöper sig på marknadsvärdeersättningen under tiden till dess att återställande sker. Ränta beräknas enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den understiger 500 kr.

Avbrottsförsäkring

Hysesförlust och extrakostnader

1. Vem försäkringen gäller för

De försäkrade är

- försäkringstagaren
- annan i försäkringsbrevet angiven försäkrad såsom innehavare av försäkrad rörelse.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för hyresförlust och extrakostnader som uppkommer under ansvarstiden till följd av egendomsskada som inträffar under försäkringstiden om Gjensidiges ansvar föreligger enligt försäkrings-villkor Allmänna avtalsbestämmelser GJAA 800.

Ansvarstiden är

- 24 månader vid hyresförlustförsäkring
- 12 månader vid extrakostnadsförsäkring.

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för

- hyresförlust och extrakostnader till följd av egendomsskada som inträffar inom Norden på försäkringsställe eller på plats i dess omedelbara närhet
- extrakostnader till följd av egendomsskada som inträffar inom försäkringstagarens kontor för fastighetsförvaltning även om detta är beläget på annan plats än försäkringsställe.

4. Vad som är försäkrat

4.1 Förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag

Försäkringen gäller för förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag för försäkrad verksamhet. Med försäkrings-mässigt täckningsbidrag avses resultatet av följande beräkning av poster bokförda enligt kontoplan EU BAS 99 (om sådan används eller skulle ha använts):

intäkter +

3000–3799	Huvudintäkter, Fakturerade kostnader, Rörelsens sidointäkter, Intäktskorrigeringar
3900–3929	Övriga rörelseintäkter
3980–3999	Erhållna bidrag, övriga ersättningar och intäkter.

kostnader –

4000–4999	Utgifter/kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster
5020–5049	(75 %) Elavgifter för belysning, Värme, Vatten och avlopp
5120–5149	(75 %) Elavgifter för belysning, Värme, Vatten och avlopp
5300–5399	Energikostnader

5400–5499	Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial
5500–5599	Reparation och underhåll
5600–5699	Kostnader för transportmedel
5700–5799	Frakt och transport
6800–6899	Inhyrd personal
6910–6919	Licensavgifter och royalties.

4.2 Extrakostnadsförsäkring

Försäkringen gäller för skäliga extrakostnader, som försäkringstagaren får vidkännas för att upprätthålla fastighetsförvaltningens kontorsverksamhet i den omfattning den skulle haft, om skadan inte inträffat.

5. Vad försäkringen gäller för

5.1 Förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag

Ersättning betalas för Avbrott till följd av

- egendomsskada som är ersättningsbar enligt
  - 5.A Brand
  - 5.B Naturskada och dammgombrott
  - 5.C Inbrott
  - 5.D Rån och överfall
  - 5.E Vatten
  - 5.G Glas- och skyltskada
  - 5.H Skadegörelse och stöld
  - 5.K Allrisk
  - 5.M Vätskeskada
- oförutsett Avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme till den försäkrade verksamheten
- att tillträde till den försäkrade verksamheten hindras genom avspärrning som beordras av Räddningstjänst eller Polismyndighet under förutsättning att avspärrningen uppkommit genom en händelse som inte i förväg är planlagd.

Om det i försäkringsbrevet anges att

- tilläggförsäkring Maskinförsäkring – byggnad ingår, betalas även ersättning för avbrott som uppstår genom ersättningsbar maskinskada på byggnad

Avbrottet ersätts även om egendomsskadan är undantagen enligt försäkringsvillkor Allmänna avtalsbestämmelser GJAA 800, 6.7 (Leverantörsåtagande).

6. Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.1 Programvara och datainformation

Ersättning betalas inte för skada som består i eller är en följd av förlust, förändring eller försvårad åtkomst av programvara eller datainformation.

Försäkringen gäller dock om försäkringstagaren kan visa att kostnaden eller förlusten är en direkt följd av ersättningsbar fysisk skada på annan egendom.

6.3 Allmänna ersättningsbegränsningar

Ersättning betalas inte för förlust som

- beror på förlängd avbrottstid på grund av den försäkrades ekonomiska förhållanden, t.ex. bristande försäkringsskydd eller kapitalbrist
- orsakas av att en del av ansvarstiden utnyttjas för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets beslut
- utgör förseningsvite såvida inte vitet – även i fråga om storlek – är avtalat enligt allmänna leveransbestämmelser som utfärdats av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde.

6.4 Särskilda ersättningsbegränsningar

Beloppsbegränsningar gäller i följande fall.

6.4.1 Genombrott av dammbyggnad och markrörelser

Ersättning betalas upp till 3 000 000 kr vid varje avbrottskada till följd av genombrott av dammbyggnad eller markrörelser enligt Egendomsförsäkring 5.B.1.

6.4.2 Översvämning och snölast

Ersättning betalas – om inget annat anges i försäkringsbrevet – upp till 4 000 000 kr vid varje avbrottskada till följd av översvämning enligt Egendomsförsäkring 5.B.1.

6.4.3 Allrisk

Ersättning betalas – om inget annat anges i försäkringsbrevet – upp till 400 000 kr vid varje avbrottskada till följd av Egendomsförsäkring 5.K (Allrisk).

6.4.4 Försäkringsställets omedelbara närhet

Ersättning betalas – om inte annat anges i försäkringsbrevet – upp till 400 000 kr vid varje avbrottskada som inträffar i försäkringsställets omedelbara närhet enligt 3 (Var försäkringen gäller).

6.4.5 Avspärning beordrad av myndighet

Ersättning betalas – om inte annat anges i försäkringsbrevet – upp till 400 000 kr vid avbrottskada till följd av avspärning som beordras av Räddningstjänst eller Polismyndighet enligt 5 (Vad försäkringen gäller för).

6.4.7 Oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten, eller värme till den försäkrade verksamheten

Ersättning betalas – om inte annat anges i försäkringsbrevet – upp till 4 000 000 kr vid varje avbrottskada till följd av oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme till den försäkrade verksamheten inom varje försäkringsställe.

7. Försäkringsbelopp

7.1 Beloppslös försäkring

Försäkringen är beloppslös. Ersättningsbegränsningar gäller dock för vissa skadehändelser enligt 6.4 (Särskilda ersättningsbegränsningar).

8. Säkerhetsföreskrifter

Utöver de säkerhetsföreskrifter som särskilt avtalats för avbrottsförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter som för den egendomsförsäkring vars skadehändelse åberopas. Vid samtidig egendoms- och avbrottskada begränsas påföljden gemensamt till det avdrag i egendoms- eller avbrottsförsäkringen som är högst.

Avdraget kan ökas om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

Avdraget kan minskas eller helt tas bort om

- det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts. Ersättning betalas då för den skada som kan antas skulle ha inträffat även om föreskriften följts
- ingen av dem som anges i Egendomsförsäkring 8.2 varit försumlig
- särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

9. Åtgärder vid skada

9.1 Räddningsplikt

Den försäkrade och dennes anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamhetens drift
- söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften
- bevara den rätt Gjensidige kan ha mot den som är ersättningskyldig med anledning av skadan.

9.1.1 Påföljd när räddningsplikt inte fullgörs

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte fullgör sin räddningsplikt och detta medför skada för Gjensidige, får Gjensidige göra skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha betalats.

Detsamma gäller om den försäkrade åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebär en betydande risk för att skada skulle inträffa.

9.2 Anmälan om skada m.m.

Den försäkrade ska

- så snart som möjligt efter inträffad skada anmäla skadan. Om den försäkrade dröjer med skadeanmälan och detta medför skada för Gjensidige, har Gjensidige rätt att göra ett skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha lämnats. Se även försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 10.2.3 (Preskription)
- vid stöld, inbrott, rån eller överfall snarast polisanmäla händelsen och skicka anmälan till Gjensidige
- bistå Gjensidige vid skadeutredningen och på anmodan styrka ersättningskravet, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Gjensidiges ansvarighet och ersättnings storlek.

9.3 Ersättningsanspråk

Skriftligt ersättningsanspråk ska framställas till Gjensidige senast tre månader efter ansvarstidens slut. Framställs kravet senare är Gjensidige fritt från ansvar.

För avbrott till följd av sådan egendomsskada som omfattas av GJAA 800, punkt 6.7 (Leverantörsåtagande) ska anspråk på ersättning framställas inom ett år från tidpunkten då försäkringsfallet inträffade. Framställs kravet senare är Gjensidige fritt från ansvar.

10. Skadevärderings- och skadeersättningsregler

Observera även skadeersättningsreglerna i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800, 10 (Skadevärderings- och skadeersättningsregler).

10.1 Skadevärderingsregler

10.1.1 Förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag

Ersättning betalas för förlust värderad till skillnaden mellan det försäkringsmässiga täckningsbidraget som den försäkrade beräknas skulle ha uppnått om skadan ej inträffat och det faktiskt uppnådda försäkringsmässiga täckningsbidraget under ansvarstiden minskat med

- det försäkringsmässiga täckningsbidrag som omfattas av ersättningen för egendomsskadan, t.ex. för eget reparationsarbete
- den avkastning som den försäkrade under ansvarstiden erhållit på ersättningsbelopp som betalats för egendomsskadan
- kostnader som kunnat inbesparas
- avskrivningar som har reducerats till följd av skadan
- det försäkringsmässiga täckningsbidrag som uppstått i annan rörelse som den försäkrade eller annan för dennes räkning driver på grund av skadan.

10.1.2 Speciella regler vid uthyrning av byggnad

Skadebeloppet utgörs av den förlust – värderad enligt 10.1.1 – som den försäkrade åsamkas genom nedsättning av hyra för lokal eller lägenhet som hyresgäst enligt lag eller avtal av standardkaraktär har rätt till. För bostadsrättslägenhet beräknas hyresförlusten på motsvarande sätt med utgångspunkt från den nedsättning av avgiften som kan krävas enligt lag eller bostadsrättsföreningens stadgar.

Gör hyresgäst bruk av sin rätt enligt lag att med anledning av skadan säga upp hyresavtalet före hyrestidens utgång och kan lokalen sedan den reparerats inte hyras ut för den återstående tiden, ersätts hyresförlust även för denna tid, dock högst för tre månader. För uthyrd lokal ska hyreskontrakt vara tecknat före skadedagen.

För sådan del av byggnaden, som försäkringstagaren själv använder eller utan ersättning upplåter till annan, beräknas hyresförlusten som om byggnaden varit uthyrd mot skälig hyra.

10.1.3 Extrakostnader

Ersättning betalas för extrakostnader enligt 4.2 (Extrakostnadsförsäkring).

Medför extrakostnaderna nytta även efter ansvarstidens slut minskas skadeersättningen med restvärdet.

10.2 Skadeersättningsregler

Gjensidige betalar

- skada värderad enligt 10.1 (Skadevärderingsregler)
- räddningskostnader enligt 10.2.1
- ränta enligt 10.2.3

med avdrag för

- självrisk enligt 11
- underförsäkring enligt 10.2.6
- påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts enligt 8 (Säkerhetsföreskrifter).

10.2.1 Räddningskostnader

Ersättning betalas för skäligen kostnader som den försäkrade haft för att fullgöra sin räddningsplikt enligt 9.1 (Räddningsplikt), dock högst med det belopp varmed förlusten av det försäkringsmässiga täckningsbidraget minskat. Medför sådan kostnad nytta även under eventuell karenstid eller efter ansvarstidens slut, ersätts högst det belopp som kan anses falla på ansvarstiden med undantag av karenstiden.

10.2.2 Kostnader för att framställa krav

Ersättning betalas inte för den försäkrades kostnader för att framställa krav till Gjensidige och medverka i Gjensidiges utredning av skadan. Således ersätts inte t.ex. kostnader avseende nedlagd tid för att anmäla skadan till polisen, att inventera skadans omfattning, att delta i möten med hantverkare och representanter för Gjensidige och att återanskaffa skadad egendom.

Ersättning betalas inte heller för den försäkrades kostnad för utomstående experter såsom ekonomer, jurister eller tekniker.

10.2.3 Ränta

Ersättning betalas för ränteförlust under ansvarstiden med hänsyn till att ersättningen inte betalas förrän efter ansvarstidens slut. Vid beräkning av sådan ränteförlust betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Om skadeersättning betalas senare än vad som anges i 10.2.5 (Tidpunkt för betalning av ersättning) betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den understiger 500 kr.

10.2.4 Verklig förlust

Försäkringen ska inte ge den försäkrade någon vinst utan endast ge ersättning för genom avbrottet uppkommen förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag och ersättning för räddningskostnad.

10.2.5 Tidpunkt för betalning av ersättning

Skada regleras efter ansvarstidens slut eller tidigare om parterna är överens om att så ska ske. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att Gjensidige fått utredningen eller värderingen.

10.2.6 Underförsäkring

Underförsäkring kan åberopas enligt samma grunder som anges under Egendomsförsäkring 10.2.7. Ersättning betalas då endast för så stor del av förlusten som svarar mot i denna punkt åberopade förhållanden.

11. Självrisk

Vid varje skada avgår en självrisk som är samma som för den egendomsförsäkring vars skadehändelse åberopas. Vid samtidig egendoms- och avbrottskada tillämpas endast en självrisk.

Ansvarsförsäkring

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för den försäkrade och dennes arbetstagare för skada orsakad i den verksamhet som finns angiven i försäkringsbrevet. Med försäkrad avses försäkringstagaren och den som är angiven som medförsäkrad i försäkringsbrevet.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skadeståndskrav riktat mot den försäkrade som avser skada som inträffar under den tiden försäkringen är i kraft. Vid miljöskada gäller försäkringen enbart för skada som upptäcks under försäkringstiden.

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom de geografiska områden som anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller i hela världen för skada som inträffar vid försäljnings- och inköpsresor samt vid deltagande i konferenser och mässor.

Försäkringen gäller dessutom i hela världen, utom i USA och Kanada, för skada genom okänd indirekt export. Med okänd indirekt export avses när produkten eller det avlämnade arbetet hamnat utanför det försäkrade området för direkt export eller känd indirekt export, utan att den försäkrade känt till eller borde ha känt till det.

4. Vad som är försäkrat

Försäkringen gäller för skadeståndsskyldighet till följd av sak- och personskada:

- som har uppkommit i den verksamhet som anges i försäkringsbrevet
- där krav framställts mot den försäkrade såsom ägare, brukare eller tomträttsinnehavare av fastighet, där verksamheten bedrivs
- samt för byggnads- och anläggningsarbeten som utförs på sådan fastighet.

Försäkringen gäller dessutom för skadeståndsskyldighet till följd av ren förmögenhetsskada vid ingrediens- och komponentsskada samt skada enligt personuppgiftslagen (PUL).

5. Vad försäkringen gäller för

5.1 Omfattning

Försäkringen gäller för verksamhets- och produktansvar.

5.1.1 Person- och sakskada

Försäkringen gäller för skadeståndskrav som överstiger självriskan och som avser skada orsakad av eller skada påstådd orsakad av den försäkrades verksamhet eller den försäkrades produkt enligt:

- Allmänna skadeståndsrättsliga regler
- Allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde, när dessa avtalats
- Sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighets- ägaransvar.
- Branschavtal om personaluthyrning där den försäkrade åtagit sig att ansvara för skada orsakad av utlyrd personal.

samt för sådan förmögenhetsskada som är en direkt följd av en enligt detta villkor ersättningsbar person- eller sakskada.

Om denna försäkring gör undantag för sak- eller personskada gäller denna försäkring inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

5.1.2 Ren förmögenhetsskada

Försäkringen omfattar i vissa fall skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt nedan (med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada):

5.1.2.1 Ingrediens- och komponentskada

Försäkringen gäller för skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada som beror på att egendom

- med vilken levererad produkt förenats (genom exempelvis sammanfogning, sammansmältning, blandning, pressning, applicering, ytbehandling eller emballering)
- som – efter bearbetning eller förädling eller annan användning av levererad produkt – helt eller till en del består av denna produkt
- som är djur eller växter, efter förbrukning av levererad produkt
- som är informationsbärare (såsom trycksaker eller datamedia) efter överföring av information från levererad produkt skadas eller försämras, blir dyrare att bearbeta eller framställa, minskar i värde eller – helt eller delvis – inte kan användas för sitt avsedda ändamål.

5.1.2.2 Skada enligt personuppgiftslagen (PUL)

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som den försäkrade i egenskap av registeransvarig kan bli skyldig att betala enligt 48 § personuppgiftslagen (1998:204).

5.1.2.3 Skada enligt miljöbalken

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (1998:808) endast om skada beror på att:

- fel – dock ej fel i planering eller konstruktion eller vad av arbetsmetod – tillfälligt har begåtts.
- fel plötsligt och oförutsett har uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

Endast kostnad som är hänförlig till den del av skadan som upptäcks under försäkringstiden ersätts.

Försäkringen gäller för skada som upptäcks under försäkringstiden. Om skador i en serieskada upptäcks under flera avtalstider skall de anses upptäckta den avtalstid när den första skadan upptäcktes. En serieskada omfattas endast om den första skadan i en serieskada upptäcktes under avtalstiden för detta avtal.

Se även undantag under punkt 6.14 i detta försäkringsvillkor.

5.1.3 Omhändertagen egendom samt nyckelförlust

Försäkringen gäller för skada på omhändertagen egendom. Denna omfattning gäller inte om försäkrad verksamhet är bil- och/eller motorverkstad.

Försäkringen gäller dock inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning:

- hyr, leasar, lånar eller nyttjar
- motordrivna fordon, luftfartyg, skepp eller båtar som den försäkrade eller någon som denne ansvarar för har omhändertagit, lånat eller annars nyttjat
- uppför eller nedmonterar om egendomen ingår i byggnadsverk eller broar
- på grund av särskilt åtagande yrkesmässigt lyfter, transporterar eller förvarar
- omhändertar för att i serie tillverka, bearbeta eller montera, såvida inte skada drabbar enstaka exemplar
- omhänderhar för försäljning

Försäkringen ersätter skälig kostnad för ändring eller, om så erfordras, byte av lås i fastigheter inom Sverige i samband med att omhändertagen nyckel förkommit. Detta gäller under förutsättning att försäkringstagaren är skyldig att svara för sådan kostnad och att den inte kan ersättas genom annan, av försäkringstagaren eller av dennes underentreprenör tecknad försäkring.

Försäkringen gäller inte heller om skada på sådan egendom som är angiven ovan inträffar sedan egendomen avlämnats eller återlämnats.

5.1.4 Hyrd lokal

Försäkringen gäller för skada på hyrd lokal om

- skadan orsakats genom brand eller vatten och
- den försäkrade stadigvarande hyr lokalen för sin verksamhet och verksamheten bedrivs i hyrd lokal i Norden.

Med brand avses - eld som kommer lös. Som brandskada anses inte skada genom hetta från eldstad eller genom att glöd eller upphettat föremål, som inte är i brand, sveder eller bränner hål utan att brand uppstår.

Med hyrd lokal avses - lokal eller byggnad (även byggnad på ofri grund) som försäkrings- tagaren disponerar genom hyresavtal, samt tillhör till sådan byggnad enligt Jordabalken 2 kap. 1-2§§. I begreppet hyrd lokal ingår inte tillhör enligt Jordabalken 2 kap. 3§ eller annan av den försäkrade hyrd lös egendom.

Med vatten avses - förutsedd utströmning av vatten, dock inte vattenånga, från ledningssystem för vatten, värme och avlopp med därtill anslutna anordningar eller från akvarium eller vattensäng.

5.2 Åtagande

Vid skadeståndskrav, som omfattas av försäkringen och som överstiger självriskan, åtar sig Gjensidige för den försäkrades räkning att:

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få av motpart eller av annan
- ersätta det skadestånd som överstiger gällande självrisk och som den försäkrade är skyldig att betala enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler eller enligt försäkrade avtal.

6. Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800 punkt 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

6.1 Skada på levererad produkt eller felaktigt utfört arbete

6.1.1 Levererad produkt

Försäkringen gäller inte för:

- Skada på produkt som den försäkrade levererat om skadan består i eller är en följd av fel, brist eller defekt hos produkten eller i montering, uppförande eller annan åtgärd i samband med leverans av produkten.
- Kostnader i samband med reklamation, utbyte eller återtagande av levererad produkt. Försäkringen gäller heller inte för räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad produkt befaras orsaka skada.
- Skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt.

Med skada på levererad produkt förstås här även skada som beror på att den levererade produkten måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därmed måste ske i annan egendom än den levererade produkten.

6.1.2 Bristande produktsäkerhet

Försäkringen gäller inte för skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medför att fel, brist eller defekt i produkten inte upptäcks.

6.1.3 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada genom att levererad kemisk produkt eller levererat läkemedel inte förhindrat, avbrutit eller påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts.

6.1.4 Felaktigt utfört arbete

Försäkringen omfattar inte kostnader för någon av följande åtgärder som har anknytning till arbete som den försäkrade har utfört:

- information med anledning av fel, defekt eller säkerhetsbrist
- reklamation eller undersökning
- återtagande eller borttagande
- omleverans eller utbyte
- prisavdrag, täckningsköp eller hävning
- reparation eller justering.

Försäkringen gäller dock om skadan inträffar till följd av att den försäkrade fullgör annat avtal än det tidigare leveransavtalet eller utför underhålls- eller servicearbete efter garantitidens utgång.

6.2 Garantiåtagande

Försäkringen gäller inte för skada i den mån den försäkrade är ansvarig för skadan enbart på grund av uttrycklig eller underförstådd utfästelse eller garanti.

6.3 Kända fel

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av levererad produkt om den försäkrade eller dennes arbetsledning känt till, eller bort känna till, felet eller bristen innan skadan uppkom och underlåtit att vidta rimliga åtgärder för att förhindra den.

6.4 Bristfälliga undersökningar

Försäkringen gäller inte om den försäkrade eller dennes arbetsledning inte låtit utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa levererad produkts lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att defekt i produkten inte upptäckts.

6.5 Arbetsskada och patientskada

Försäkringen gäller inte för arbetsskada eller patientskada. Detta undantag tillämpas dock inte i den mån lagenlig regressrätt föreligger mot den försäkrade.

6.6 Vissa personskador

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av

- produkt i dess egenskap av läkemedel
- skadebringande egenskaper hos tobak.

6.7 Flyg- och flygplatsansvar

Försäkringen omfattar inte skada genom luftfartyg och inte heller det ansvar som kan åläggas den försäkrade i dennes egenskap av flygplatsansvarig.

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av levererad produkt, som ingår i luftfarkost eller i markutrustning avsedd att användas vid trafik med luftfarkost.

6.8 Fartyg och ansvar på sjön

Försäkringen omfattar inte sakskada till följd av kollision orsakad genom fartyg eller båt eller av deras bogserade föremål.

6.10 Hyrd egendom m.m.

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller någon för dennes räkning hyrt, leasat, lånat eller nyttjat.

6.11 Trafikskador

Försäkringen gäller inte för:

- skada som omfattas av trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lagstiftning.
- skada som inträffar till följd av trafik med motorfordon när det används inom inhägnat tävlingsområde.
- skada på motordrivet fordon när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare.

Detta undantag tillämpas även om den försäkrade underlåtit att teckna trafikförsäkring.

6.12 Vite, böter och straffskadestånd

Försäkringen gäller inte för böter, vite eller straffskadestånd (s.k. punitive damage) såvida det inte är fråga om sådan skadeståndsskyldighet som bortsett från benämningen böter, vite eller straffskadestånd omfattas av denna försäkring.

6.13 Byggherreansvar

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av miljöbalken (1998:808) eller andra grannelagsrättsliga regler som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre vid mark-, byggnads-, anläggnings- eller installationsarbeten.

Försäkringen gäller dock om investeringskostnaden för arbetet är högst 2 000 000 kr och den försäkrade inte är ett byggnadsentreprenadföretag. Försäkringsbeloppet är vid sådan skada begränsat till 1 000 000 kr per försäkringsår för sak- och ren förmögenhetsskada. Vid personskada är försäkringsbeloppet 10 000 000 kr per skada och försäkringsår.

Försäkringen gäller inte för övertaget byggherreansvar.

6.14 Miljöskador

Försäkringen gäller inte för skada till följd av:

- förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjö eller annat vattenområde, grundvatten, luft samt mark
- ändring av grundvattennivån
- buller, skakning, värme, lukt eller ljus
- fukt eller kondens
- översvämning i samband med nederbörd, eller
- annan liknande störning

såvida inte skadan beror på

- att fel – dock ej fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod – tillfälligt begås vid användning av eller arbete på byggnad, anläggning eller anordning och skada därigenom uppkommer plötsligt och oförutsett.
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.
Se punkt 5.1.2.3

6.15 Rådgivande verksamhet (konsultuppdrag)

Försäkringen gäller inte för skada till följd av fel eller brist vid rådgivning, när den försäkrades uppdrag avser rådgivning eller annan konsultverksamhet.

6.16 Skadeståndskrav mellan de försäkrade med flera (cross liability)

Om inte annat anges i försäkringsbrevet gäller inte försäkringen för skadeståndskrav mellan de försäkrade och inte heller mellan den försäkrade och den försäkrades moder- eller dotterbolag, eller skadeståndskrav mellan den försäkrade och ett företag eller en verksamhet:

- i samma koncern.
- där ägarrelationen mellan den försäkrade och den skadeståndskrävande är 50 % eller mer.
- där den försäkrade ensam eller tillsammans med medförsäkrad, eller aktieägare i dessa, eller aktieägares familj har mer än 50 % ägande eller betydande inflytande. Som familj ska förstås make, maka, barn, föräldrar, syskon och deras sambo. Med sambo avses person som den försäkrade har levt tillsammans med under äktenskapsliknande former under de två senaste åren.

6.17 Spårbundna fordon

Försäkringen gäller inte för skada genom spårbundna fordon när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av dessa fordon.

7. Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet anges i försäkringsbrevet och är den högsta sammanlagda ersättning som Gjensidige betalar för skadestånd, inklusive ränta, utrednings-, förhandlings-, rättegångs-, skiljemanna- och räddningskostnader. Med utrednings- och förhandlingskostnader avses kostnad för arbete som utförs av annan än Gjensidiges personal.

Gjensidiges ersättningskyldighet är begränsad till

- ett försäkringsbelopp vid varje skada
- två försäkringsbelopp per försäkringsår.

Vid skadeståndsskyldighet enligt punkten 5.1.2.1 (ingrediens- och komponentskada) är Gjensidiges ersättningskyldighet begränsad till 10 000 000 kr per skada och försäkringsår.

Vid skadeståndsskyldighet enligt punkten 5.1.2.2 (personuppgiftslagen - PUL) är Gjensidiges ersättningskyldighet begränsad till 1 000 000 kr vid varje skada och till 5 000 000 kr för samtliga skador som inträffat under samma försäkringsår.

Vid skadeståndsskyldighet enligt punkten 5.1.2.3 (miljöbalken) är Gjensidiges ersättningskyldighet begränsad till 500 000 kr per skada och försäkringsår.

Vid skadeståndsskyldighet enligt punkten 5.1.3 (omhändertagen egendom) är Gjensidiges ersättningskyldighet begränsad till 2 000 000 kr per skada och till 5 000 000 kr för samtliga skador som har inträffat under samma försäkringsår. Vid nyckelförlust är Gjensidiges ersättningskyldighet begränsad till 500 000 kr per skada och till 1 000 000 kr per försäkringsår.

Vid skadeståndsskyldighet enligt punkten 5.1.4 (hyrd lokal) är Gjensidiges ersättningskyldighet 10 000 000 kr per skada och försäkringsår.

Ovanstående gäller om inte annat försäkringsbelopp anges i försäkringsbrevet.

8. Säkerhetskrav

8.1 Dokumentationskrav

Dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar ska förvaras på sådant sätt att de på Gjensidiges begäran kan uppvisas vid inträffad skada.

8.2 Hantering av nycklar

Vid nyckelförlust ska polisanmälan ske och kopia lämnas till Gjensidige.

Nyckel som har omhändertagits skall förvaras inlåst under icke arbetstid.

Ersättning betalas inte:

- om nyckeln var märkt med namn eller adress i klartext eller om det på annat sätt med lätthet gick att identifiera till vilket lås, objekt eller till vilken fastighet nyckeln hörde.
- vid stöld ur olåst bil.

8.3 Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna

Den försäkrade svarar gentemot Gjensidige för att säkerhetsföreskrifterna följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
- annan som har att tillse att föreskriften följs.

8.4 Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Om säkerhetsföreskrift inte följts görs ett avdrag enligt nedan från den ersättning som annars hade betalats. Sådant avdrag görs även från ersättning till annan försäkrad än den som inte följt föreskriften. Avdraget kan ökas om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter. Avdraget kan minskas eller helt tas bort om:

- det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts. Ersättning betalas då för den skada som kan antas skulle ha inträffat även om föreskriften följts.
- ingen av dem som anges i 8.3 varit försumlig.
- särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

9. Åtgärder vid skada

9.1 Räddningsplikt

När skada som kan förväntas föranleda skadeståndskrav inträffar eller kan befaras komma att inträffa, ska den försäkrade efter förmåga vidta åtgärder för att hindra eller minska skadan.

Den försäkrade ska vidare om någon annan är ersättningsskyldig, vidta nödvändiga åtgärder för att bevara Gjensidiges rätt mot denne. Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte följt sin räddningsplikt enligt ovan och om det kan antas ha varit till men för Gjensidige, är Gjensidige berättigat till skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha betalats eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

9.2 Skadeanmälan

Skada som kan grunda ersättningskrav mot försäkrad ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

Om den ersättningsberättigade har försummat att följa bestämmelsen om att anmäla skada och detta har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skulle ha betalats, sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Om bolaget har betalat ut ersättning till skadelidande har bolaget rätt att från den försäkrade återkräva en skälig del av vad bolaget har utbetalt till den skadelidande.

Anspråk mot försäkringen med anledning av skadeståndskrav mot försäkrad måste anmälas till bolaget snarast möjligt, dock senast inom ett år från tidpunkten när försäkrad fick kännedom om skadeståndskravet. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningsskyldighet.

9.3 Utredning

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning utföra de utredningar, analyser och undersökningar som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet och som kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

9.4 Förlikning

Om Gjensidige så begär är den försäkrade skyldig att medverka till en förlikning med den skadelidande.

Kommer en förlikning inte till stånd på grund av den försäkrades bristande medverkan upphör Gjensidiges åtagande gentemot den försäkrade enligt 5.2. Det åligger Gjensidige i sådant fall att skriftligen upplysa den försäkrade om tidpunkten för upphörandet.

Den försäkrade har inte rätt att utan Gjensidiges tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller betala ersättning. Iakttar den försäkrade inte av Gjensidige lämnade föreskrifter i skadeärendet är Gjensidige – om inte kravet uppenbart var lagligen grundat – fritt från sina åtaganden enligt 5.2.

9.5 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som rör försäkringen kallats till förhör inför polismyndighet eller annan myndighet eller har denne i sådan sak instämts till domstol, ska denne omedelbart underrätta Gjensidige om detta. Gjensidige äger rätt att efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången nödvändiga anvisningar och instruktioner.

Om den försäkrade inte iakttar ovan angivna skyldigheter – och detta kan anses ha varit till men för Gjensidige – kan en dom om ersättningsskyldighet inte åberopas mot Gjensidige och Gjensidige är inte heller skyldigt att ersätta rättegångs- eller skiljemannakostnader.

10. Skadeersättningsregler

Observera även skadeersättningsreglerna i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser, GJAA 800 punkt 10 (Skadevärderings- och skadeersättningsregler).

10.1 Serieskada

Gjensidiges ersättningsskyldighet är begränsad till ett försäkringsbelopp:

- för skador som orsakats av samma fel, defekt eller säkerhetsbrist hos en eller flera produkter, oavsett om skadorna inträffar under ett eller flera försäkringsår.
- för flera skador som uppkommit av samma orsak och som inträffat vid samma tillfälle.

Det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade tillämpas.

10.2 Miljöskada

Gjensidiges ersättningsskyldighet är begränsad till ett försäkringsbelopp vid miljöskador som uppkommit av samma orsak vid samma tillfälle. Det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan upptäcktes tillämpas. Endast kostnad som är hänförlig till den del av skadan som upptäckts under försäkringstiden omfattas av försäkringen.

10.3 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, betalas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäligen.

Ersättning betalas dock inte för att avvärja befarad skada på grund av säkerhetsbrist eller defekt hos produkt som den försäkrade levererat.

Ersättning betalas inte heller för kostnad för sanering av egen egendom eller på fastighet som ägs, hyrs eller nyttjas av den försäkrade.

10.4 Räntebestämmelser

Ersättning betalas inte för räntekostnader som uppkommit på grund av den försäkrades dröjsmål att göra vad som enligt detta villkor krävs av denne.

11. Självrisk

11.1 Självrisk

Avtalad självrisk anges i försäkringsbrevet. Förhöjd självrisk tillämpas vid vissa skadehändelser (se 11.2). Den förhöjda självrisk tillämpas alltid om den är högre än avtalad självrisk.

En självrisk dras vid varje skada från de sammanlagda kostnader som omfattas av försäkringen.

Endast en självrisk tillämpas:

- vid flera skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera produkter
- för skador som uppkommit av samma orsak vid samma tillfälle.

I dessa fall tillämpas den självrisk som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade.

Endast en självrisk tillämpas vid miljöskador som uppkommit av samma orsak vid samma tillfälle. Vid miljöskada tillämpas den självrisk som gällde vid den tidpunkt då första skadan upptäcktes.

11.2 Förhöjd självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 50 % av prisbasbeloppet och högst 5 prisbasbelopp, vid sakskada genom sprutmålning, sprängningsarbete eller vid skada på ledningar och kablar i marken genom markarbete.

Självrisk är 30 % av skadebeloppet, dock lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp, vid sakskada genom brand som uppkommit till följd av heta arbeten. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Självrisk är 1 prisbasbelopp per skada vid ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken punkt 5.1.2.3.

Självrisk är 0,5 prisbasbelopp per skada vid skada på hyrd lokal enligt punkt 5.1.4.

Definitioner

Anställd

- Fysisk person som utför arbetsuppgifter i försäkrads ordinarie verksamhet om ersättning för dennes arbete utgår från försäkrad
- studerande som praktiserar hos försäkrad
- styrelseledamot, dock endast i samband med utövande av tjänst eller annat ideellt uppdrag hos försäkrad
- fysisk person som tillfälligt tillhandahålles försäkrad av arbetsförmedling eller liknande förmedling för att utföra arbetsuppgifter som normalt utförs av anställda.

I förmögenhetsbrottsförsäkringen avses med anställd även den som tidigare varit anställd hos försäkrad, dock endast under 30 dagar efter anställningens upphörande.

Ansvarstiden

Den tidsperiod under vilken förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag eller uppkomna extrakostnader ersätts.

Ansvarstidens längd räknas från den tidpunkt då egendomsskadan inträffar.

Arbetsområde

Den eller de platser till vilken egendom och material ska levereras eller där arbeten ska utföras av den försäkrade för utförande av entreprenaden.

Arbetskada

Arbetsolycksfall, olycksfall på väg till och från arbetet samt arbetsjukdom.

Arbetstagares egendom

Personlig lösegendom som kan försäkras enligt Gjensidiges hemförsäkringsvillkor.

Avbrott

Sådan inskränkning i den försäkrade rörelsen som föranleder förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag.

Avbrottstid

Den tidsperiod från skadedagen under vilken egendomsskadan föranleder förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag eller insatser för att undvika sådan förlust.

Brottslig handling

En handling som enligt tillämplig nationell lagstiftning utgör ett brott och för vilket brott gärningsmannen dömts genom en lagakraftvunnen dom eller – om gärningsmannen inte dömts – den utredning som den försäkrade har presenterat är sådan att det är ställt utom allt rimligt tvivel att brott begåtts av gärningsmannen.

Byggherre

Den ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Byggnad

Byggnad och sådan egendom som hör till byggnad enl. 2 kap. 2 § jordabalken och som lyder: "Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel.

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår

1. bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling.
2. butikslokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning.
3. samlingslokal: estrad och sittplatsanordning.
4. ekonomibygnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning.
5. fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål som avses i första eller andra stycket, hör inte till byggnaden".

Till byggnad räknas även

- sopsugningsanläggning
- oljetank och bränsle inom fastigheten avsedd för försäkrad byggnads uppvärmning
- ledningar och utrustning för data-, tele- och TV-kommunikation.

Datainformation

Se Lagrad information.

Dator

Med dator avses här apparat för databehandling, som enligt i förhand fastställt program kan utföra omfattande beräkningar, med tillhörande in- och utenheter, t.ex. bildskärm, tangentbord, mus, skrivare, cd-läsare, scanner, modem, datavideoprojektor (pc-kanon). Som dator räknas inte digitala telefonväxlar, digitala intercomanläggningar, fotosättnings- och bildbehandlingsutrustningar samt dator för styr- och reglerändamål.

Dotterbolag

Varje bolag i vilket försäkringstagaren äger mer än 50 % av rösterna.

Elektrisk utrustning

Elektrisk eller elektronisk enhet, kabel eller elektrisk ledning.

Entreprenadverksamhet

- Byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten avsedda för byggnads stadigvarande bruk
- montage av mekanisk eller elektrisk utrustning som inte är avsedd för byggnads stadigvarande bruk.

Fakturerad försäljning

Försäljningsvärdet/årsvärdet efter lämnade kassa- och varurabatter (exklusive mervärdesskatt och särskilda varuskatter) för såld, levererad vara eller utförda tjänster.

Fordon

Bil och släpfordon som är täckta med överbyggnad av trä, plåt eller annat hårt material och låsbara dörrar.

Försäkringslokal

Sammanhängande utrymmen i en byggnad som den försäkrade använder för sin verksamhet. Med försäkringslokal avses även stålcontainer.

Försäkringsställe

Sådan plats som anges i försäkringsbrevet med gatuadress, kvartersnummer eller fastighetsbeteckning där försäkrad egendom förvaras.

Godkända produkter och tjänster

Av Gjensidige godkända produkter och tjänster som uppfyller i försäkringsvillkoren angivna klasser och nivåer vilka bl.a. finns angivna i Svenska Stöldskyddsföreningens publikation Säkerhetsguiden.

Hjälpmedel

Egendom som inte är av förbrukningskaraktär och som erfordras för utförande av entreprenadverksamhet.

Hus

Byggnad på mark helt omsluten av hela och täta golv, väggar och tak.

Inaktuella föremål

Modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster som inte

- avser föremål som normalt tillverkas, lagerförs eller anges i gällande katalog eller standardiseringsnorm
- anskaffats för underhåll av egna maskiner som fortfarande används
- tillhör kunder.

Indirekt export

När en vara eller produkt hamnat utanför det försäkrade geografiska området och den försäkrade kan visa att detta skett utan den försäkrades medverkan eller kännedom.

Inre orsak

Med inre orsak avses skada på maskinerier till följd av

- elfenomen på elektrisk utrustning med inkommande och utgående spänning över 400 V
- mekaniskt haveri som uppkommer i den skadade egendomen
- fel eller försummelse av maskinoperatör eller annan driftsansvarig
- maskinell bearbetning eller framställning av varor
- oförutsett avbrott i leverans av media, t.ex. el, gas, vatten, värme eller kyla.

Koncern

Grupp av företag förenade som moder- och dotterbolag.

Kulturell särart

Byggnads/byggnadsdels särprägel fastställd i skyddsföreskrift/skyddsbestämmelse genom lag eller förordning på grund av dess kulturhistoriska värde.

Kunders egendom

Kunder tillhörig egendom som mottagits av försäkringstagaren för reparation, förvaring, bearbetning eller dylikt och som har direkt samband med den försäkrade verksamheten. I värdet av egendomen ingår även de eventuella kostnader som försäkringstagaren lagt ned på denna egendom.

Lagrad information

1. Datainformation
Information som lagras på band, cd, dvd, diskett eller USB-minne.
2. Ritningar och arkivalier
  - Originalritningar och andra originalhandlingar, t.ex. manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm
  - tidnings, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande.

Läkemedel

Vara, som är avsedd antingen att vid invärtes eller utvärtes bruk förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymptom hos människor eller annars på angivna sätt användas i samband med behandling av sjukdom, skada eller kroppsfel eller vid förlossning, allt under förutsättning att varan för sådant ändamål genom beredning, dosering eller doseringsanvisning iordningställts för användning.

I läkemedel innefattas både registrerade läkemedel och substanser som används vid kliniska försök.

Lönesumma

1. För aktiebolag och ekonomiska föreningar lönekostnaden (kontant bruttoersättning och värdet av kost-, bostads- och bilförmåner minskat med kostnadsavdrag) – dock lägst 200 000 kr – för samtliga arbetstagare, dvs. summan (årslönesumman) av de månatliga redovisningar som under rubrik "Avgiftsunderlag A" lämnas till det skattekontor där arbetsgivaren har sin hemvist och på av Skatteverket fastställd blankett för skatte deklARATION
2. För övriga företag och enskilda näringsidkare dels lönesumman enligt 1, dels det belopp (lön, arvode etc.) som varje i företaget sysselsatt ägare (delägare) för samma tid, som avses under 1, tar ut ur rörelsen, dock lägst 200 000 kr för varje i företaget sysselsatt ägare (delägare) och år.

Marknadsvärde

Det sannolika priset på egendomen vid en normal försäljning. Kan detta värde inte fastställas är marknadsvärdet återanskaffningsvärdet med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet på grund av nya produkter och ny teknik eller annan omständighet.

Maskinerier

Egendom som inte tillhör annan objekttyp och som inte anskaffats eller tillverkats för försäljning eller är särskilt undantagen i villkoren.

Till denna objekttyp räknas sålunda bl.a.

- maskiner, inventarier, cistern vars innehåll inte är avsett för byggnads uppvärmning, ledningar, som inte är att hänföra till objekttypen byggnad
- förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel
- reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap
- utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal
- trycksaker såsom kataloger och reklamtryck
- modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster, såväl aktuella som inaktuella
- emballage av inventariekaraktär
- egendom anskaffad för uthyrning eller leasing
- av försäkringstagaren i hyrd försäkringslokal fast bekostad inredning – även om sådan enligt jordabalken tillhör byggnad – såvida inte annat anges i försäkringsbrevet.

Miljöskada

- Förorening eller annan inverkan på vattendrag, sjö eller annat vattenområde, grundvatten, luft samt mark
- ändring av grundvattennivån
- buller, skakning, värme, lukt eller ljus
- fukt eller kondens
- översvämning i samband med nederbörd
- annan liknande störning.

Objekttyper

Beteckning för försäkrade föremål.

Objekttyper är

- arbetstagares egendom
- byggnad
- kunders egendom
- lagrad information
- maskinerier
- pengar och värdehandlingar
- trädgård och tomtmark
- varor.

Omsättning

Nettoomsättning enligt senaste årsredovisningen: intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i företagsnormala verksamheter med avdrag för lämnade rabatter, mervärdesskatt och annan skatt som är direkt knuten till omsättningen.

Om förändringar skett i verksamheten som väsentligt förändrar årsomsättningen kommande år skall den budgeterade årsomsättningen anmälas till Gjensidige.

Nystartad verksamhet skall ange den budgeterade nettoomsättningen.

Patientskada

Skador som ersätts av, eller skulle kunna ersättas av, patientskadeförsäkring eller motsvarande försäkring utomlands och som regleras enligt Patientskadelagen (1996:799) eller motsvarande utländsk lag.

Pengar och värdehandlingar

- Pengar och kontantkort, t.ex. telefon- och parkeringskort
- gällande frimärken, obligationer, kuponger, lottsedlar, växlar, checkar, försäljningsnotor och andra fordringseller värdebevis t.ex. färd- och inträdesbiljetter samt månads- och årskort.

Som värdebevis räknas inte bank- eller kreditkort.

Prisbasbelopp

Det prisbasbelopp som fastställs enligt lagen om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade. Vid beräkning av självrisk uttryckt i basbelopp avrundas självriskens nedåt till närmaste 100-tal kronor. Andra belopp uttryckta i basbelopp avrundas uppåt till närmaste 100-tal kronor.

Produkt

Vara eller annan egendom, inklusive sådan egendom som avlämnas enligt ett entreprenadavtal. I produkt innefattas även

- sådana i leverans- eller entreprenadavtalet ingående montage- eller installationsarbeten, konstruktioner, råd eller anvisningar som är utförda eller lämnade av den försäkrade
- egendom som den försäkrade levererat i samband med utförandet av en tjänst.

Ren förmögenhetsskada

Ekonomisk skada som inte har samband med person- eller sakskada.

Retroaktiv period

Med retroaktiv period avses tidsperioden från det retroaktiva datum som anges i försäkringsbrevet till försäkringens första begynnelse dag.

Rådgivning

- Lämnande av råd och anvisningar
- utförande av utredningar, beräkningar, ritningar, beskrivningar etc
- projektledning
- material- och byggnadskontroll samt besiktningar.

Rån

Våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara inklusive lindrigare våld om våldet och tillgreppet omedelbart uppfattats av den som utsätts för våldet, att denne gjort vad som rimligen kan begäras för att hindra eller minska skadan och att händelsen kan styrkas genom tillförlitlig utredning.

Skattemål

Skattemål anses föreligga då målet anhängiggjorts i allmän förvaltningsdomstol.

Skylt

Till skylt räknas tillhörande armatur och stativ. Som skylt räknas inte reklambaljong eller skylt av väv.

Stöldbegärlig egendom

Med stöldbegärlig egendom avses varor som är:

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- antikviteter, konstverk och äkta mattor (handknutna orientaliska)
- ur avsedda att bäras t.ex. fick- och armbandsur och hängur
- kameror, kameratillbehör och projektorer
- apparat/utrustning för ljud- eller bildåtergivning
- mobiltelefoner
- pälsar och pälsverk samt därför avsedda beredda och oberedda skinn
- tobak, vin och sprit
- dator, delar till dator samt till datorn hörande in- och utenheter som t.ex. bildskärm, tangentbord, mus, skrivare, digital kamera och datavideoprojektor (pc-kanon).

Svensk standard

- Värdevalv, värdeskåp och servicebox enligt SIS 837501, SS 3000, SS 3150 och SS-EN 1143-1
- kontantautomat enligt SS 3495 eller SS-EN 1143-1
- deponeringsskåp enligt SS-EN 1143-1
- säkerhetsskåp och stöldskyddsskåp enligt SS 3492
- kassaskåp enligt SS 3493.

Tillverkningskostnad

Kostnader för direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverkningsomkostnader och administrationsomkostnader. Ett skäligt vinstpåslag kan inkluderas eller fasta tillverkningskostnader exkluderas om särskild notering härom finns införd i försäkringsbrevet.

Transport

Transporten

- börjar gälla då egendomen lämnar förvaringsplatsen för upplastning på transportfordonet på den ort där transporten börjar
- fortsätter att gälla under transporten och den lastning, omlastning och lossning som sammanhänger med transporten
- upphör att gälla då egendomen placerats på avsedd plats.

Trädgård och tomtmark

- Fastighetens mark, växtlighet, växande gröda, stängsel, staket, flaggstång och brygga eller liknande anordningar
- fast lekutrustning, utomhusbelysning, anslutning för motorvärmare, asfaltering och konstverk utomhus. Med konstverk avses byster, skulpturer m.fl. föremål som framställs huvudsakligen för utsmyckningsändamål och vars värde betingas av det konstnärliga utförandet.

Till trädgård och tomtmark räknas inte brunn och vattentäkt.

Tvist

Anses föreligga när någon helt eller delvis avvisar ett krav.

Tvistemål

Ärenden som registreras som tvistemål och – när ärendet prövas av svensk domstol – handläggs enligt rättegångsbalken (1996:271 3§).

USA och Kanada

USA och Kanada inklusive till dessa länder hörande territorier och besittningar samt andra områden som lyder under dessa länders lagstiftning.

Varor

- Råvaror
- produkter i arbete
- hel- eller halvfabrikat
- varuprover
- varor anskaffade eller mottagna i kommission för försäljning
- emballage och annan lös egendom, som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller säljas tillsammans med denna.

Emballage av inventariekaraktär, som är avsett för upprepad sändning och som anskaffats för uthyrning eller leasing hänförs till objekttypen maskinerier.

Med varor avses även ej färdigställd egendom – pågående arbeten under utförande – som är avsedd att ingå i tjänsteuppdrag, t.ex. reklammaterial, arkitektmodeller, revisionsmaterial m.m. Färdigställd egendom av detta slag tillhör objekttypen lagrad information.

Värmekulvert

Ledningssystem i mark för distribution av värme och varmvatten. I ledningssystemet ingår rörledning, värmeisolering och skyddshölje.

Återanskaffningsvärde – byggnad

Den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden färdigställts som ny vid viss tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden ska kunna tas i bruk, dock inte kostnader för byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande jord- eller vattenyta.

Återanskaffningsvärde – maskinerier

Den kostnad som skulle ha uppkommit om ett föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffas som nyttillverkat vid viss tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk, dock inte kostnader för maskinfundament under såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande jord- eller vattenyta.

Överfall

Skada genom våld på person utan att tillgrepp samtidigt förekommer.

Vart du vänder dig om du inte är nöjd

I första hand ska du vända dig till Gjensidige och ber att få ärendet omprövat. Är vi inte överens, kan du få hjälp med tolkning av försäkringsvillkoret hos Personförsäkringsnämnden eller Allmänna Reklamationsnämnden. Kostnadsfri rådgivning kan också erhållas hos Konsumenternas Försäkringsbyrå. Försäkringsärende kan även prövas i allmän domstol, i första hand vid tingsrätt.